COLUMBIA LIBRARIES OFFSITE
CU56447922
897So77 M724 Moeti oa bochabela /

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google books

https://books.google.com

THE LIBRARIES

COLUMBIA UNIVERSITY

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

MORIJA PRINTING OFFICE
. . BASUTOLAND . .

Digitized by Google

MOETI OA BOCHABELA

Digitized by Google

Digitized by Google

MOETI OA BOCHABELA

by

. . Thomas Mofolo . .

MORIJA
SESUTO BOOK DEPOT
1907

Digitized by Google

38-44876

897S077
M724

Digitized by Google

38-44876 Dec 12, 1925

LENANEO LA LITABA

Khaohanyo		Leqephe
1	— Lefifi la khale	1
2	— Fekisi mohlankana ea molemo	9
3	— Fekisi o botsa tsa Molimo ...	23
4	— Mokete o moholo Litaba. — tse bohloko ...	47
5	— Fekisi o tloha hae ha habo ...	71
6	— Fekisi o lleloa ke bahabo ...	85
7	— Fekisi o feta naheng ea ba-Tlokoa	99
8	— Fekisi o haola mahoatata ...	113
9	— Fekisi o haola naheng tse omileng	125
10	— Fekisi o tšela leoatle	139
11	— Fekisi o fihla Ntsoana-Tsatsi ...	155
12	— Fekisi o fihla ho Molimo ...	163

Digitized by Google

Digitized by Google

I

. . Lefifi la khale . .

Digitized by Google

Digitized by Google

LEFIFING le letšo, le reng tšo, mehleng ea ha lichaba li sa ntsane li jana joale ka libatana tsa naha, motho o na a le teng ea bitsoang Fekisi. E, ke re motho e seng motho sebopeho, le ho tseba ho bua feela; empa motho lipuong, motho liketsong, motho mekhoeng eohle; motho sephiring le pontšeng, motho bohlokong le thabong, boiketlong le bothateng, tlaleng le naleng.

Kamehla sebopeho sa hae se seng, ha a na se seng. Seo u 'monang a le sona kajeno, ke seo a leng sona kamehla; ngoana oa setsoha-le-pelo-ea-maobane, kamoo ba-Sotho ba bolelang kateng.

E ne e le motho ka botlalo bohle ba lentsoe lena le reng "motho" motho kamoo 'Mopi a neng a rere hore motho a be joalo, setšoantšo sa sebele sa Ea entseng tsohle tse bonoang le tse sa bonoeng, eo ho nong ho lekanngoa eena ea joalo ha ho thoe tsohle libopuoa tse ling li

Digitized by Google

tla mo tšaba, li tla mo utloa, li mo hlonephe kahobane o na le khanya e 'ngoe e sele, eo libopuoa tse ling li se nang eona.

Litaba tsa motho eo re 'molelang, re itse ke tsa khale, tsa boholo-holo mehleng ea ha lefatše lena la Afrika le ne le sa aparetsoe ke lefifi le leholo, lefifi le tšabehang, leo tsohle tsa lefifi li etsoang ka lona. Ke tsa mehleng ea ha ho no ho se borena bo tiileng, lichaba li sa hlola li jana. E sa re motho ha a robala, a robale ka letsoalo la hore lira li se ke tsa mo oela holimo, a sa ile le boroko. Hobane ba bangata ba ne ba robala e le khotso, ho sa bonahale letho feela la lira; ere ha motho a robetse, a tsosoe ke lerumo feela, lira li se li fihlile; kapa a tsosoe ke mollo, ntlo eo a leng ho eona e se e e-cha; kapa a tsosoe ke mokhosi le ke lerata. Monna a tatamale, a siee mosali le bana, mosali a tatamale, a siee monna le bana, a ba hopole a se a le hole. Ngoana a tsohe a sa bone ntat'ae, a se a sa bone le a mong oa bao a ba tsebang, a se a bona batho basele ba tlileng ho patela ha babo. Hangata, motho o na robala le bana ba

Digitized by Google

hae e le khotso, e le nala, 'me ere ha bo e-sa, monna a be a le koo! Mosali a le koo!... 'Me e be ke karohano ke ho fela. Monna o tla batla bana ba hae a be a ba tele. Le mosali joalo. A karohano e bohloko!... Batho ba sa arohanngoa ke lefu.

Lichaba li ne li jana, li tsoelane lipelo, li tšoana le liphoofolo tsa naha.

Mehleng eo, mōna o no o jele setsi haholo. Ba nang le lintho ke bona ba neng ba pateloa ka sehlōhō seo re tsoa se bolela. Matla e ne e le tokelo mehleng eo. 'Mampoli, tokelo tsohle e ne e le tsa hae, a etsa kamoo a ratang kateng. 'Nete e ne e sa tsejoe lefatšeng, e ne e oeloa. Ho bolaea, e ne e se ntho e makalloang haholo. Leshano e ne e le eona 'nete, 'nete e le leshano. Ho utsoa, mahlong a ba bangata, e ne e se ho utsoa, e ne e le ho iphelisa. Sebe sa nama e ne e se sebe, e ne e le sebe feela ha motho a tšoeroe. Morena oa sechaba o na a etsa ka batho ba hae kamoo a ratang kateng: a bolaea bao a ba hloileng ka ntle ho molato, kapa a ba tlatlapa lintho tsa bona.

Digitized by Google

Ho no ho se motho ea lulang a iketlile ha hae, batho ba ne ba lula ka matsoalo joale ka matsa.

Motho eo re bolelang tsa hae o phetse mehleng ea ha lefatše la Africa le sa ntsane le tebile hakalo, le sa le botšong ruri.

Tlhaho ea ba-Sotho, eka ha e tsejoe hantle-ntle. Baholo-holo ha ba ipolela ba re sechaba sa ba-Sotho se tsoa Ntsoana-tsatsi. Empa Ntsoana-tsatsi eo ha ho ea tsebang moo e leng teng, le hore ke naheng efe. Ba-Sotho ba 'nete esita bona ba mehleng eo, ba ne ba kholoa ruri hore Molimo o teng o phelang, o entseng ntho tsohle. Ba ne ba lumela hore tse mpe kaofela, Molimo oa li hana. Ba ne ba re Molimo o hloile boloi le tse joalo. Ba-Sotho ha ba ne ba shoeloa ke motho, ba ne ba mo phuthella lipeō tsa mefuta-futa, ba re ho eena ea shoeleng: "Oho! U re roballe! U re kōpele pula! U re fe mabele, mokopu!" le tse joalo.

Ka ho bua joalo e ne e ka ea shoeleng leha a shoele, o ntse a ba utloa. Phupung, ho no ho lluoa, ho binoa lipina tse hlomolang pelo ruri. Tse ling li ne li re:

Digitized by Google

"Re siiloe kantle,
Re siiloe le lillo,
Re siiloe le mahlomola.
Oh, hòlane le 'na ka nkeloa leholimong.
Ke hloka lipheo ke'ng, nka be ke ikela teng!
Holane khoele e teng e leketlang,
Ke ne ke tla itšoarella ka eona,
Ke nyolohele ho baheso boiketlong!"

Pina tse joalo li bontša ruri hore hona botšong bo bokalo, tsebonyana ea Molimo eona e ne e ntse e le teng; tsebo ea hore motho ha a shoele hase phetho, e ne e le teng, hobane esita ha ba mo felehetsa, ba ne ba 'muisa ba hlile ba kholoa hore oa ba utloa.

Motho oa rōna o hlahile ha taba li le joalo. Empa eena o na a lumela tse ngata tseo ba bang ba sa li lumeleng. O na a hlora haholo moeeng, hakhutšoanyane, re tla pheta tse neng li mo hlorisa, le tse neng li mo thabisa.

Digitized by Google

Digitized by Google

II

Fekisi mohlankana ea molemo

Digitized by Google

Digitized by Google

FEKISI e ne e le motho ea phelang joale ka ba-Sotho bohle, ka ho lema hore a fumane lijo tsa hae le tsa baholo ba hae. Ntat'ae e ne e le motho ea khabane haholo, eo bana ba habo ba neng ba hameloa ke eena lebese leo ba le jang, hore mohlomong ba ka tšoha ba mo futsa, ea e-ba batho ba joale ka eena. O na a leka ho phela bophelo bo botle, bo hlomphehang mahlong a sechaba. 'M'ae e ne e le mosali ea rathōlang haholo, ea utloang monna oa hae haholo, ea ikokobetsang ka mokhoa o makatsang ha monna a halefile.

Mabapa le habo Fekisi ho no ho le ntlo e 'ngoe ea Phakoane. Phakoane e ne e le motho, ha a sa noa ; empa ha a noele, e ne e le sebatana. O na a hlapaolana habohloko. A loana, a etsa lerata le tšabehang. O na a tsamaela majoala, 'me ha a khutla, a ikakhele bathong ka bohale. Tsatsi le leng, a tla a tahiloe habohloko. Tseleng, har'a mafifi a

Digitized by Google

lahleha a ba a oela mangopeng. A fihla hae a se a re tlere, ke mali. Ha a fihla a kena ka tlung, a fumana mosali a se a robetse. Eaba o busa lemati, oa koala, a ba a tlama; a hlobola likobo, a nka molamu, 'me a otla mosali oa hae habohloko. Eare ha a mo tlohela mosali oa batho a be a khathetse ke molamu, a bile a sitoa le ho ikapesa feela. Molato o no o le sieo ho mosali enoa, Phakoane, ka baka la botahoa, o na a mo tsekisa hore na o robaletse'ng joale ka mofumahali, ha eena monna a oetse mangopeng! Mosali: "Ke ne ke sa tsebe hore u oetse". — "U sa tsebe ke'ng? Ke re leha ke tla bolaetseha tje, ke uena ea ntseng a ntlholla hore eka nka shoa, ua tla ua sala u nyaloa ke ba bang?"

Bo joalo botahoa, bo jesa tse mpe, tholoana ea bona ea baba. E ee e re ha bo hlaphoha, motho a soabe ha a bolelloa, leha a bona tseo a neng a li etsa.

Bophelo ba ha Phakhoane bo nebo hlorisa Fekisi hampe. O na sitoa ho utloisisa hore na Phakoane o na a nyalla'ng, ha e le moo a hlorisa mosali, a hlola a mo khakhathile. O na a ipotsa a re: "Na ekaba

Digitized by Google

ha Phakoane a otlile mosali hakale maobane, 'me a mo otlela lefeela, ekaba kajeno ha bo hlaphohile, o joang? O tla bua joang le mosali? A bue life? A re hona o na a mo tsekisa'ng? Na hona ekaba o sa tla pheta a ee joaleng? Kapa ha a ka ea, na ekaba e ke ke ea re ha a utloa hore o jele, a khaotsa a oroha?"

Empa hona moo Phakoane, e ne e re ha a utloa hore bo ha-'nyeo, a eme ka bobebe. Hape e ne e se Phakoane feela ea tahoang, sechaba kaofela se ne se le joalo. Banna le basali, ho no ho tsamaeloa joala. Banna ba tahoa le bona basali. Ho no ho uoa meketeng ea bale, ea bashemane, ea mehobelo, le e meng e joalo. 'Me mo-Sotho a noe hore bobe bo tl'o fihla qoqothong; qetellong ba be ba hlatse. Ha ba se ba tahiloe u tla n'o utloa khomoatsana e re: "Hela 'nyeo, kapa ra-'nyeo, ha u mphelehetse e le moo ke tahiloe?"

Phelehetsanong tse joalo, hangata ke moo ho nong ho hlaha bo-Pōlō, bo-Makhōkōlōtso. Hape botahoeng bo joalo, ba mekete e joalo, ho no ho hlaha liphapang, lintoa; qetellong, ba bang ba shoele teng.

Fekisi o na a hlora haholo moeeng

Digitized by Google

ke taba tse joalo. O na a makala hore na batho bana ba noella'ng joala, ha bo ba etsisa tse mpe hakalo. Motho a tsohe a phela hamonate, empa ka baka la botahoa a orohe a le maqeba, kapa a ele ruri, a shoele teng.

Mohlomong a bolaoe ke tsona lintoa. Mohlomong a oele lilomong ke botahoa, a shoe. Pelo ea hae e ne e hlora ke bophelo ba ha Phakoane, ka ha a ne a ahile mabapi le eena; empa pelo ea hae e ne e hlora haholo ke ha a bona sechaba kaofela se tsamaea ka eona tsela eo, eona tsela eo ba tsebang qetello ea eona.

O na a hlora hampe ke bana bana ba thonakoang har'a litsela. O na a sitoa ho utloisisa hore na joale lerato le hokae! O na a sitoa ho utloisisa hore na thuso ea ho nyala ke efe, ha motho a tla tlohela seo e leng sa hae, a ee ho sa e mong motho. O na ipotsa hore na, ha taba li tsamaea joalo, motho o feta phoofolo ka eng! A be a re phoofolo e hloekile, e lokile hobane e bōpetsoe hona.

Fekisi ha a na a utloa ho thoe mokete o horeng, o na a hlomoha

Digitized by Google

pelo ; a hopole lintoa le lipolao tse tla hlaha teng ke botahoa ; a hopole ba tla fihla hae ba robehile, kapa ba oetse ba shoetse tseleng ; a hopole le bona bao basali ba bona ba sa tloaelang majoala, ba tla fihla ba bolaeloa lefeela, joale ka mohats'a Phakoane.

Litaba tsena kaofela li ne li imela moea oa hae habohloko, li mo hlorisa ruri.

Taba ea boraro e neng e mo hlopha ke ho hloka 'nete ha batho. Batho ba bangata ba ne ba tloaetse leshano, 'me ba le qala leha ba se tsietsing. Ho rialo ke ho re, ha u bua le motho, u 'motsa litaba, a u bolelle lisele tseo a li qapang, a tlohele tseo u 'motsang tsona. Ha motho a le tsietsing, teng ha re sa bolela, ho thoe : "re ea be re itokolla."

O na a sitoa ho fumana lebaka le etsang batho hore ba bolele taba eo ba sa kang ba e utloa, eo ba sa kang ba e bona, e re eo ba e boneng kapa eo ba e utloileng, kapa eo ba e entseng, e be eona ba ea e pata. Seo ho thoeng ba se bolele, ba ea se pata ; ba bolela seo ba sa se botsoeng.

Esita le kajeno, moleko oo oa ho bolela leshano bakeng sa 'nete o sa

Digitized by Google

le moholo, o sa le matla har'a sechaba. Hape leshano le bohloko ka ho fetisisa, ke la ho etselletsa: ho bolela hore mang-mang o entse ka hore le hore, empa e le leshano, ho hlahisa bopaki ba leshano. Le oona ona moleko o sa atile le kajeno a bo-kajeno har'a sechaba.

Bocheng ba hae, re ka re boshemaneng ba hae, Fekisi e ne e le molisa. Tsa bolisa ba se-Sotho sa khale, li ne li le mpe, li le bohloko, hoo rōna re thabang ha re hlahile mehleng ena ea leseli.

Balisana ba mehleng eo, e ne e se bashanyana joale ka ba kajeno. Ho no ho alosa liphorohloana tsa bahlankana. Lintoa li ne li hlaha tsatsi le leng le le leng. Monateng oa naha, lekhulong le lengata, moo joang bo leng boholo, ho no ho fula tsa 'mampoli. Li otla tlanyane, li otla seboku, li 'notši. Le hona mokhoabong, ho no ho noesa 'mampoli pele, metsi a sa hloekile. Ho fetisa moo, 'mampoli enoa o n'a hlorisa ba bang. E ne e ka khona bashemane ba ee ba mo khoaeletse naheng, kapa bohobe kapa nama. Ea sa khoaelang, o ea naheng a se a tseba hore o ea nyathela thupa.

Digitized by Google

Ea tsubang koae, o na a tlama bashemane hore ba mo selle eona, kapa ba utsoe ea bo-'ntat'a bona, ba mo isetse eona naheng. Ho seng joalo ke thupa feela.

Tsena kaofela tseo re tsoang ho li bolela, Fekisi o na a li hana. O na a re, e mong le e mong a alosetse moo a ratang teng, a noese likhomo tsa hae ka nako eo ho ratang eena; e seng hore ho emeloe e mong, ho thoe ke 'mampoli, e ka khona a noese pele. E ne e se motho ea ratang ntoa Fekisi. Empa ha a qaloa, o na a loana ka bohale le ka matla a makatsang. Etsoe o na a tseba molamu hle! O na a loana, e re ha ba mo qalang ba baleha a ba tlohele, kapa ha a ba batile a ba tlohele; 'me ere bona bao a ba hlōtseng, a ba tlohele ba alosetse moo ba ratang teng, a sa re ke ha 'mampoli. Ba phunye mohoang, e be o ea qelisa. Kapa eena a phunye, e be ba ea qelisa. Ho se ntho e kang ena ea "Hanela! Hanela moshemane!" Le mokhoabong ba noesa feela, leha eena mokōla a eso ho noese. Thaka kaofela ea lumela, ea e-ba ntsoe leng, hore Fekisi ke motho oa mofuta. Ha a bōpeha

Digitized by Google

joale ka batho ba bang: o molemo, o mohau, o 'nete, empa e le senatla le mohale e moholo ha ho nkiloe melamu.

Taba tsa balisana ba le-Sotho li ne li le joalo. Monna, ha letsoho le hlohlona, le rata ho otla, eba o theoha feela, o ea naheng. Ha a fihla teng, o re: "Khoathang bashemane!" E be ba hlobola likobo, ba rimama fatše. Ebe o ikotlolla holim'a bona ka thupa. Bashemane bana, ba otloa feela hobane e le bashemane, e se hore ba lisitse mabele kapa matobo. 'Me mohlomong, ho tla fihla banna ba babeli kapa ba bararo ka tsatsi le le leng, e mong le e mong a otla kamoo pelo e ratang. Ha e le monna ea mohau, ha a fihla ho bona, o na a re: "Tsiroane ea e-shoa bashemane". Ha ba re "Ha e na lithelo" ebe oa ba hauhela, ba phetse. Empa hangata ba lōnya, ha ba fihla feela, ba se ba re: "Khoathang bashemane!", thupa e be e se e lla.

Taba e bohloko ka ho fetisisa ke hoba banna bana ba ba otla joalo, mohlomong bo-'mampoli ba se ba ba otlile haholo. Etsoe moshemane leha a ne a oroha a le maqeba,

Digitized by Google

ho no ho se nyeoe.

Tsena kaofela tseo re tsoa li bolela, tsa e-ba bohloko ho Fekisi. A sitoa hore a lule a khutsitse, empa a bona bashemane ba bolaea bashemane ba bang. A ikutloa hore ha a sa thuse 'molauoa, ho tšoana leha e le eena 'molai. Ka hoo he, kamehla a kena lintoeng tsa bashemane ba bang. Ha a fumana balisana ba loana, a botse ho ba bang lebaka la ntoa eo, 'me a thuse ea se nang molato le ea fokolang. Ere ha a fumana hore ea fokolang, ke eena ea molato, a tlohele motsotsoana, a ntoo kena lipakeng ho namola. A re: "Oho 'nyeo, 'nyeo o u fositse kasebele, empa u mo otlile, ho lekane. A thupa le kotlo e se ke ea tšoha e fetoha molato, 'me uena ua jara molato oo e neng e se oa hao".

Liketso tse joalo tsa lerato la Fekisi, le ho utloela ba bang bohloko, tsa hapa lipelo tsa balisana ba habo kaofela. Ba ne ba rata ho alosetsa moo Fekisi a alosetsang teng, hore moo a fulisang ba fulise teng, moo a noesang, ba noese teng, hobane ho no ho se ea ka etang tsa Fekisi pele. Ho joalo, 'me ke 'nete.

Digitized by Google

Puo e 'ngoe e re: "Molamu oa ka, oa otla, oa bolaea. Thebe ea ka ea thiba, ha ho ntho e ka e phunyang.

"Lerumo la ka lea hlaba, le ea bolaea, pobane pelo ea ka e hloekile".

Le likoae, kapa bohobe, kapa nama eo ho nong ho thoe li khoaelloe 'mampoli, a li hana, Fekisi. Balisana ba habo ha ba ka ba mo rata ke lefeela. O na a ba lopolotse litabeng tse ngata tse bohloko. Ha a qala ho tiea, a ikutloa bohlankanyana, Fekisi a hana ho khoatha ha banna ba re a khoathe. 'Me le teng ere ha banna ba re ba khoathisa bashemane ba bang, a hane le teng Fekisi. A re ha a utloisise hore motho a 'ne a otloe feela leha a se na molato. Hoo ke ho mo thiba litsebe. Taba ena ea hlaba ho banna. Ba bang ba re ba sa mo likanela, empa a ba loantša ka tsela eo ba sa e tsebeng. Banna bao ba neng ba mo likile, ba ne ba ka ba leshome ka palo. Ba bahlano ba mo hlaha kapele, ba bahlano ka morao. A hana hona teng Fekisi e mosootho. A phutha thekō ea ba kapele, eare ha eka ba etsa seqhoqhoana, a bata

Digitized by Google

motho a ba a mo lahla fatše. Ka bobebo bo kang ba nkoe, a be a se a le thekōng e kamorao. A pshatla motho leihlo, eitse ha a re: "jo ka shoa"! a be a robile e mong letsoho ho ba kapele. Ao! ba lumela ho baleha.

Eare ha ba baleha, a ba bitsa ka mosa le molemo, hore ba ise ea moihloe le ea tsohane hae! 'Me le hona a ba rapela haholo hore ba lese ho khathatsa balisana joale ka hola e se batho. Banna bao ha ba bolela bobebo ba Fekisi ntoeng, ha a tlōla a bata enoa, a tlōla a phumela koana le koana, u ka ahlama. Empa le bona ba lumellana le balisana, ba re, Fekisi e mpa e le motho ea mohau, a ka be a qetile batho. Ba lumellana hape hore o loana feela ha a qaloa, 'me le hona ha a hlōtse, ha a tebele.

Le re he balisana ba ne ba ke ke ba mo rata? E ruri ba ile ba mo rata ba mo khomarela ka lipelo tsohle, hape ba mo hlonepha. Kaofela balisana ba khaotsa ho 'na ba tšoenyana mehleng ea Fekisi. Taba e ne e le teng, eo banna ba motse, le thaka kaofela e neng e e lemohile.

Fekisi o bua 'nete kamehla. O

Digitized by Google

lokile, o mohau, o tšoarela hang ba mo sitetsoeng ha ba ipona phoso. Hape o hloile ha batho ba hlorisoa. Batho kaofela ba ne ba lemohile hore koana Fekisi o bōpehile ka mokhoanyana o mong. O ba phahametse haholo. O na le ntho e 'ngoe eo ba sa e tsebeng hore ba ka re ke'ng! 'Me ba bangata ba qala ho mo hlompha le ho mo tšaba. E re leha ba ne ba bua taba, haholo ha e le mpe, ha ba 'mona, ba thōle. Ba rohakanang ba khaotsa lihlapa tsa bona ha a le teng. Le tse ling tsa mofuta oo tsa 'na tsa ea li fela ha a le teng, li se li etsetsoa moo a sa boneng.

Ho tloha boshanyaneng, ho isa bohlankanyaneng, bao a phetseng le bona ba ile ba mo rata, ba mo tšepa, ba kholoa ke eena.

Digitized by Google

III

Fekisi o botsa tsa Molimo

Digitized by Google

Digitized by Google

FEKISI e ne e le molisa, kamoo re seng re boletse kateng. E ne e le motjoli oa sebele. Nakong tsa selemo, ha a hakōlisa, tsa hae li ne li sa bonoe ha li e-tsoa, leha li kena. E sa le ka meso, mafube a e-so hlahe, ha matšoanafike a qala ho lla, o se a tsohile. O tlosa mekoallo butle; o li bitsa ka mabitso a tsona butle, oa hoeshetsa. Re re o li bitsa ka mabitso a tsona, hobane li ne li mo tseba, li mo utloa. O na a li thobisa joale ka manamane, 'me li ne li mo utloa. li mo latela hohle moo a eang teng. E re hobane a bulele joalo, a li thobise, li tsohe he lipholo, lioka tsa sebele, likhomo, 'me a itlhome kapele, li mo sale morao. Li ne li tseba hore moo a li isang teng, ke moo joang bo leng bongata, ke moo li ea noa mokhoabo, 'me li ne li mo latela joale ka ngoana ea beileng tšepo ea hae ho mohōlō oa hae, hore ke eena ea tla mo talimela litaba.

O na a sa letse lesiba ha khomo

Digitized by Google

li etsoa e sa le hoseng. Hape, o na a sa phahamise lentsoe ha a bua le tsona nakong eo. Tsatsi le tla li chabela li le koo, li le har'a makhulo, moo ho tšoehla-tšoehlang, moo ho leng ho talanyana, etsoe khoeli ea Phato ke khoeli eo likhomo le liphoofolo tse ling kaofela li tšeremang, li otang, li sareloang, ke ho hloka joang le metsi, 'me tse ling ke eona nako eo li bothisang ka eona. Ke eona nako eo tse ngata li neng li bolaoa ke letsoetla ka eona. Esita le kajeno, khoeli eo e ntse e le mpe haholo linthong. Hape eka khoeli ea Phato mehleng eo ke eona e neng e bata haholo har'a likhoeli tsa selemo.

Hobane re utloa ha ho thoe, ke eona khoeli ea bo "moshanyana se llele ho lisa, khoeli tsa hao li sa tla, ho sa tla tsa bo Phupu le Motšeanong".

Ha ho boleloa, ho thoe: "Ke Phato ea Makoatle, Pulula-maliba". E ne e le khoeli e bohloko, e hlahatsang mahlasoa a sa tsebeng ho alosa, hobane a ne a shoeloa. Balisana ba 'nete ba bonoa hona khoeling eo. Ha ba sa re letho ka serame, kapa ka marōle, ba ikabela ho tsoha e

Digitized by Google

sa le neng, ho ea batlela mehlape ea bona makhulo.

Hape ba hlanyang mollong ba ne ba bonoa ka eona, ka lipala. Motho a butsoe 'momo, moo a orileng mollo teng. Hape ke nakong eo, le liphoofolo tsa naha, tse kang matsa, none, pulumo, le tse ling, li neng li tsiapa, li eba mahlo ke ho hloka joang le metsi. Lefatše le ne le le lebe, le sehlefala, ho foka meea. Ho hlokahala letho le letala.

Nakong eo Fekisi o na a falimehela likhomonyana tsa hae haholo. Ho no ho se khomo e sitoang ke letsoetla ho tsa hae, kapa e bothisang, leha e le e sareloang, hobane o na a etsa ka matla 'ohle a hae, ho li baballa, le ho li batlela lekhulo. Har'a motse, tsa hae ke tsona tse neng li talimeha, hona nakong eo e mpe. E ne e sa ke khomo tsa selemo. Bakeng sa lehala, ha ho beisoa, teng re ke ke ra bua letho, hobane ke eena ea neng a siea kamehla.

[Ntho e teng e kileng ea tsietsa Fekisi haholo. A e nahana bosiu le motšeare, empa a sitoa ho e fumana. 'Me ke e 'ngoe ea tse ileng tsa mo tlosa naheng ea habo, le ho

Digitized by Google

ba habo kaofela. Ha a na a le naheng, 'me pula e e-na, ho eena e ne e le mohlolo o moholo-holo. O na a lelalla leholimong, a leka ho bona moo pula e tsoang teng. O na a ipotsa hore na pula ke eng? E tsoa kae? Maru ke'ng? A tsoa kae? Hona a tšoeroe ke eng e matla hakalo hore a se ke a oela batho le lintho holimo? Hona ho lumang ke eng? lehalima lena le hlahisoa ke'ng metsing a makalo? Ha pula e tsoa marung, maru hoa utloahala ke metsi, 'me lehalima, mollo o tsoa ka mokhoa o joang metsing? Hona pula ke eng? Ha tsatsi le eme, mohla pula e nang, likhomo li ea thaba, li ea nyakalla, liphoofolo kaofela li ba joalo, esita le eona kokoanyana e ea thaba. Naha e talimehe hantle.

Ha ho le joalo pula ke eng ruri? Hase letša le leholo; hobane holane ho joalo, metsi a ka be a sa tsoe ka marotholi, a ka be a e-tla e le nōka e kholo. Le hona hase 'nete hore pula e nesoa ke lingaka. Hobane ha e le moo batho ba hloeane hakalo, pula e ka be e nela ba habo lingaka le metsoalle ea tsona feela, le masimo a tsona feela.

Digitized by Google

Empa he ha ene joalo. E nela e mobe le e motle ka ho tšoana. E nela motho le eo a hloeaneng le eena ka ho tšoana. E melisa lijalo tsa bona ka ho tšoana. Ha ho le joalo, ha e nesoe ke ngaka. Empa ke eng? Ha e tsoe ho melimo, hobane melimo e ntse e hloeane joale ka batho ha ba hloeane tje. 'Me hola e tsoa ho melimo, molimo o mong, 'mampoli oa melimo, o no o tla nesetsa pula masimong a bana ba oona feela. Athe he pula ha e ne joalo. E nela lefatše lohle ka ho tšoana. Tsatsi le leng, eare hola Fekisi a sa ntse a ipotsa lipotso tse joalo, la re nyeli habohloko; ba re ba sa tšohile, la otla haufi le moo a leng teng. La bolaea mora oa Phakoane, le likhomo tse peli. Ba bang ea e-ba mahlatsipa, ba phela. Tsatsing lona leo maru a ne a befile haholo.

Banna ba lingaka ba tsoa ba lula kantle, ba re ba leleka letolo. Eaba ke ha le bata e mong ho bona, ba bang ba baleha. Ba re ba sa re naka-naka, la bata e mong hape.

Phakoane o na a ile joaleng. Ha a fihla a tahiloe, a utloa hore mora oa hae o nkiloe ke maru, eaba ke

Digitized by Google

ha a se a nka molamu, a re, o otla mosali, hore na o na a etsa'ng hae, ha maru a tla nka mora oa hae. Batho ba motse ba mo thiba. Eaba o tsoela ntle ke khalefo ea botahoa. Mohlang oo, Fekisi o na a se a sa ikutloe ke letsoalo. E re ha le luma, ho eena e ke holane maru kaofela a se a oela fatše, a koahela batho le lintho. A ipata sefahleho. A kenya hloho mangoleng, 'me a lla habohloko-hloko. Se neng se mo llisa haholo e ne e le hore na ke eng ena e etsang lintho tsena kaofela? Letolo lena le patsolang mafika le lithaba ke eng? E tsoa kae?

Ha a fihla hae, a botsisisa haholo hore na melimo ke'ng, 'me a bolelloa hore melimo ke ba shoeleng ba ho Molimo. Ha thoe Molimo o lokile, o hloekile, o hana tse mpe kaofela. O batla batho ba lokileng. Mona teng a batle a ferekana hore na ha batho ba tseba joalo, empa ba le babe hakalo, lebaka la bona ke lefe? Empa a lemoha kapele hore motho ke ntho e sethoto ho feta libopuoa tsohle. Hobane e re a tseba hore ntho e itseng ea bolaea, ebe oa e etsa, 'me e fele e 'molaee.

Digitized by Google

A utloisisa hantle tsa Molimo le melimo. Haholo a thaba ka matsatsi a hlahlamang ao, ha a ntse a boha mesebetsi ea oona.

O na a alositse, e le ka khoeli ea Loetse, tsatsi ha le qala ho futhumala. A bona balemi ba tsoile ho jala. A ba talima ha ba ntse ba jala, ka matsatsi-tsatsi. A makala hore na tšepo e kana-kana ea hore mabele a tla mela ba e nka kae. A bala matsatsi. Eare ka le leng, ha a feta le likhomonyana tsa hae, a bona hore mabele a melile, a se a hlahile ka ntle ho mobu. A ipotsa hore na ke eng e melisang mabele, joang, lifate? A ikhothatsa ka ho re, ke oona Molimo oo a o utloileng o boleloa. E ne e le ka khoeli ea Pulungoana; tsatsi le futhumetse hamonate. Pula e ne e sa tsoa na. O na a ntšitse mohobo. Nakong eo lefatše le ne le le letala hohle, joang, bo le botala bo le botle; metsi a le mangata, hohle ho utloahala mephokoana kaofela; mabele a le lekhaba a le mariba-pitsana.

O n'a isa likhomo mokhoabong ho ea noa. Ha a talima kae kapa kae, a fumana ho le hotle ho rateha. Limela kaofela li itse sipho! Etsoe

Digitized by Google

e ne e sa le motšeare oa hosasa. La tsoha le sele. 'Me eare ha le chaba, la futhumetsa lefatše, la qhala lefifi. Eare hobane le futhumale, a li rotetsa ho ea mokhoabong. Ea khonya ea habo Fekisi poho. E ne e etsoa ke khora. Tsa thala liphōlō, tsa thala likhomo, a lumela marole, ha re roakha, ho ea mokhoabong. A re ka re oa li otla lioka tsa hana, tsa mo qhalanela. E ne e le tsona likhomo tse bitsoang matšoha-nonyana. Re itse e ne e le ka khoeli ea Pulungoana; pula e nele, fatše le le mongobo; lijalo li itlhahanetse ho holeng ha tsona. Ho no ho futhumetse hamonate.

La chaba la 'mea mahlomoleng, la chaba a le talimile, 'me la 'na la phahama butle-butle a ntse a le lebeletse, a maketse hore na letsatsi ke eng! La chaba le sele, mahlaseli a lona a hlakile hantle ka ha pula e ne e tsoa na, 'me e hlakotse mephethe e meputsoa, e lerootho, e bang teng hangata nakong ea selemo. La hlaha le thabile haholo, le nyakaletse, le elile, le le joale ka moeti ea eang moo a ratang haholo, ea itlhahanetseng ho tsamaeeng ha hae, ea habileng ho fihla moo pelo

Digitized by Google

ea hae e leng teng. La hlaha le le joale ka moeti ea tsamaeang ka pina, ea roetseng moqhaka oa bokhabane hlohong, ea tletseng litaba tse monate pelong ea hae. La hlaha le le joale ka moromuoa oa moreneng, ea tsamaeang a thabetse thomo ea hae, 'me a be a nke ka saole ka baka la thabo e tletseng ka pelong ea hae; eo ho tsamaeeng ha hae ho seng letho le ka mo etang kapele, le ka mo thibang, ka hobane e le moromuoa oa morena — leqosa la moreneng morena. La hlaha le le joalo, le bonya, le bososela, eka ho hlaha ha ea tlisang litaba tse monate.

Eaba moo Fekisi mohlankana oa rōna a qalang ho tšoha le ho makala haholo-holo. A ipotsa hore na letsatsi ke eng e benyang hakalokalo! Le tsamaisoa ke eng kapa ke mang leetong la lona ho tloha bochabela ho ea bophirimela! Le tšoeroe ke eng hore le se ke la oela fatše! Hona le ee le khutle le ho kae, joang hona, hore le tle le e'o chaba hape bochabela. Ke eng ena eo mofuthu oa eona o melisang limela, o phelisang batho le lintho? Hobane letsatsi ke bona bophelo, pula

Digitized by Google

kantle ho letsatsi ha e na thuso; letsatsi eka bohobe boo re bo jang ka matsatsi 'ohle, boo re phelang ka bona, pula eka nama, ke ntho ea mohlomong feela. Hana matla a lona ke a makakang! Mofuthu oa lona o phelisang, mofuthu o kang oa khoho e alamang, ha e futhumetsa mahe hore litsuonyana li tle li be teng!

Taba ena ea tsietsa mohlankana oa rōna halelele, a sitoa ho fumana lebaka la eona.

Fekisi o na a thabile, empa thabo ea hae qetellong ea mo fetohela lillo. Haufi o na a tsoa bona naha e omile, e le tšehla, e le marōle, e le meea, e le mpe, ho se joang, ho se metsi, ho se botala ba eng kapa ba eng. Hang hobane lipula li ne, o fumana lefatše le le ka hosele. O bona limela li itlhahanela, likhomo li thala, hohle ho utloahala meloli ea linonyana. 'Mote o no o ikopa ho ea holimo, o bolela ka hanong. Tšase, pjempjete, le linonyana kaofela tse binang li sa ipeea.

Fekisi o na a maketse ke botle ba naha, le kamoo e tletseng bophelo kateng. Tsatsi ha le chaba, a le talima, a ntse a ipotsa hore na

Digitized by Google

matla a lona ke a makakang! A sa ntsane a le moo mokhoabong, koana a thabile, empa a se a hlomohile pelo, a hlomotsoe ke botle ba naha ea habo, meokho ea re kelee-e, mahlong a hae! A ipotsa hore na ekaba Molimo ona o boleloang ke ba baholo, o ahile ho kae? Na ekaba ha motho a bitsa ho oona, o ka utloa na? Na ekaba o ahile Ntsoana-tsatsi, moo batho ba reng ba tsoa teng?

A re a sa ntse a nahana tseo, tsa hlaha linyamatsana, ho ea mokhoabong, etsoe li ne li le ngata haholo mehleng eo. Tšephe e tla 'ne e tlōla, e be e checha. E tlōla, e be e ikonka. E hlaka e bile e hlakisa. Ha e tlōla, 'mala e be e hlahise o ka mpeng. E re moo phula-maliboho a thinyang teng, litšephe kaofela li fihle li thinye teng, li etse kamoo e kapele e entseng kateng.

Tsa tla, li ntse li bapala joalo, li lebile ho eena, tsa ba tsa feta haufi le moo a lutseng, hoo le hola a rata, a ka beng a ile a tšoara e 'ngoe habonolo. Empa mehopolo ea hae e ne e se ea polao. O na a maketse hore na ke eng e fang lintho thabo le nyakallo e kalo.

Digitized by Google

Ha hlaha linone, li nkile ka koata ho tla metsing. E re ha a re o talima bochabela, a be a bona mephula-phula ea liphoofolo tse tlang li thabile lilibeng tsa metsi. Naha ea nyakalla, ea phela. Eare ha le atamela hlohong tsa mengala, a li tsitsinya ho leba hae. Tsa be li se li sa fule, lioka li se li opane, li thulane ka lihloho. E le tse naka le thata feela, li mo roetse sehlahla. A re o sa letsa lesiba ho itebatsa.

Empa pelo ea hae ea bala-bala ntho li le ngata. Botle ba naha, nyakallo ea liphoofolo kaofela, nyakallo ea limela kaolela, ea mo imela mehopolo. O na a rata hore a be leseling la hore joang bo melisoa ke mang ka nako ea bona! Letsatsi le chabisoa ke mang ka matsatsi 'ohle! Pula e nesoa ke mang, e tsoa kae! Letolo ke'ng! Ha eba ntho tsena li etsoa ke Molimo, oo ho thoeng o lokile haholo, na oona Molimo oo o hokae! Oa utloa na ha motho a o bitsa? Hona o thōletseng ha batho ba hloeane hakalo, ba bolaeana hakalo feela na?

A tsitsinya likhomo, tsa oroha. Tsa nyolosa phula butle, tsa tšoara tutulu butle, eare ha li hloella ka

Digitized by Google

holim'a tutulu, tsa hana ho fula likhomo. Tsa be li se li ikhama tse ling tsa tsona. Khomo e ne e le teng, khomong tseo tsa Fekisi, eo ho bohla ha eona ho nong ho hlomolana. E ne e le tšoinyana ka 'mala, e petlekile hloho, empa e seng haholo. Ho le teng e 'ngoe e pulutsoana hasesane ka mpa, le ka lebolu. E batlile ho ba leqele, empa linaka tsa batla li tšoana le tsa 'mofu ka bokhutšoanyane. Khomo tse peli tseo ha li lla li makatsa. Li ne li neheletsana joale ka batho ha ba bina. Kamehla ho no ho qala e tšoinyana, e lle, e lle, e lle, e be e neheletsa e pulutsoana. Eo e amohele pina ka makhethe a makatsang.

Eitse hobane li hloelle kaholimo, ea qala e tšoinyana. Ea lla, ea lla, ea bohla. Empa ea makala le eona, hobane Fekisi, leha a na a ntse a e thothokisa joale ka mehla, ho no ho le teng ho hong ho Fekisi, lentsoe la hae le ne le se joale ka mehla. Le ne le fokola, le thothomela, le soabile. Hape o na a sa letse lesiba joale ka mehla ha a tsoa ntša mohōbo.

Ea pheta ea lla, ea lla, ea lla, ea khutsa. E pulutsoana e ne e sa e

Digitized by Google

amohele, leha e ne e ntse e bapile le eona, feela li arohantsoe ke lipholo, tse neng li hlile li le ka mora' Fekisi. E tšoinyana e ne e le ka thekōng ea tsoho le letona, e pulutsoana e le ka thekōng ea tsoho le letšehali. Ea boela ea lumaela hape khomo ea lichaba, ea lla, ea lla, ea hlomolana. Banna hae, ba e utloa, ba ea lula khọtla haufi le lesaka, 'me ba qala ho roka. Ke nakong eo ea ha li atamela motse, e pulutsoana e qalileng ho amohela pina. Ea e amohela ka tsela e ileng ea tšosa le eena molisana oa tsona Fekisi. Ha e qala, ea lla butle, ea lla u ka re, khomo e kulang, e utloang bohloko.

A leka ho e bolela, le ho e bolelisa Fekisi, empa ka ha le eena a ne a hlomohile pelo, a sitoa ho e bolela ka matla joale ka mehla. E tšoinyana, eitse ha e pheta ea etsa haholo, ea lla, ea bohla, sello sa eona sa phohomela, sa ea le lithota le maralla, sa ea kena hae. Liphōlō li ne li sa lle, li ne li sa loane, empa le tsona, hona tsatsing leo, hona motsotsong oo, u ka re li ile tsa lemoha hore taba tse bohloko li hlahetse molisa oa tsona. Re rialo hobane

Digitized by Google

li ne li mo hloele holimo habohloko, ho se e ratang ho ba hole le eena. Li mo hloele holimo hoo a bileng a kena hae, a ba a kena patlelong, batho ba bangata ba sa 'mone, ba bona likhomo feela.

Eare ha li fihla hae, ha li qala ho ema patlellong, e pulutsoana ea lumaella tla-a-a-se, ka lentsoe le ikokobelitseng, le bonolo, empa le utloahalang hantle. Ea lla hang feela, eaba ea khaotsa. Sello seo sa hang feela sa kena lipelong tsa banna habohloko. Fekisi meokho ea re sihla-sihla mahlong a hae. Eaba o lula tulong sa hae sa kamehla. Banna kaofela ba makala ke sello sa khomo eo. Hape ba phakisa ba lemoha hore Fekisi eka ha a thaba.

Hobane li phomole, a thobisa marole, a hama, a li puputa. Ha a e-tla a lebile hae, o ile a bona marole a thala, a bapala. A ba a bona le hore boea ba 'ona boa benya, ka ha a ne a hlatsoitsoe ke pula eo re e boletseng. Ho thala le ho bapala ha 'ona ha boela ha mo hopotsa, re ka re ha totisa ho makala ha hae. O hama tje, a ntse a maketse. O hamile, o qetile. Eare ha meriti e

Digitized by Google

honyella, tsa boela tsa tsoa. Hobane a hlahlele a qete mantsiboea, a boela a botsisisa haholo ho banna bao a neng a ba tšepa, hore ba ke ba mo qaqisetse hantle tsa Molimo.

Ereka ha le batho ba ne ba se ba eleletsoe hore Fekisi ke motho o sele, ba 'molella 'nete eohle eo ba e tsebang, ba sa eketse, ba sa fokotse, ba bolela kamoo ba tsebang kateng, le kamoo ba utloileng kateng. Ba 'molella tsa khale, tsa boholo-holo, tseo ba li utloileng li boleloa. Ba 'molella tsa Kholumolumo, ba re: "Khale ho kile ha hlaha sebatana sa mohlolo; se leleme le letelele, sa e-ja batho, sa ba qeta, sa e-ja liphoofolo sa li qeta. Sebatana seo se ne se lata motho a le hole, kapa ntho e le hole, ka leleme la sona le letelele, 'me se e koenye. Se ne se koenya motho a ntse a utloa, le khomo, le phoofolo joalo, tsohle tse tsamaeang.

Sa 'na sa tsamaea le lefatše joalo, sa ba sa qeta batho le lintho. Ka ho hlōloa ke mpa, sa lula fatše; as 'na sa phutha ka leleme feela. Ha batho ba se ba felile, le lintho tsohle, ha phonyoha mosali a le mong oa moimana, a ipatile. A ba a itši-

Digitized by Google

hlolla a ntse a ipatile. A beleha ngoana oa moshemane. Ngoana eo a tsietsa 'm'ae haholo, a sa le monyenyane. A re a sa tsoa hlaha, a be a se a bua. Etsoe eka o na a hlahe a se a le meno. A phakisa a botsa 'm'ae hore na batho ba ile kae. 'M'ae a 'molella. Eaba o etsa seqha, a etsa metsu e sephara joale ka lehare, e bohale, a re: "'Mè, nkise ke e'o bolaea phoofolo eo". 'M'ae a hana, empa qetellong mora a mo hlōla, a mo isa. Ba re ba sa le hole, ea ba bona Kholumolumo. Ea ntša leleme, ea re, e ea ba leka, moshemane a e hlaba leleme, a le poma. Ea re e ea ba leka, a e hlaba leleme a le poma, eare e ea ba leka, a e hlaba leleme a le poma, joalo-joalo a 'na a le poma, la 'na la khutšufala, le bona ba 'na ba atamela. Kholumolumo ea batla ho hlanya ke bohloko, le ke ho nyoreloa ho koenya motho. Ea halefa hampe-mpe. Mahlo a eona a tlerefala, ea ka mali, empa ea hlōloa ke mpa, ea sitoa ho ema, ea sitoa ho loana. Moshemane a 'na a atamela, a ba a e bolaea. Eaba o nka thipa, a e phunya mpeng.

Mpa ea phoofolo eo boholo ba

Digitized by Google

eona bo no bo feta le-Sotho la mehleng eo, ke ho re, le eena moshemane o na a sa bone ka hlakoreng le leng la eona. O na a bona feela leo a leng ka ho lona. Ha a phunya mpeng, motho a bokolla ka mpeng a re: "Se mphunye, phunyetsa koana". Ha a re, o phunya teng, ha bokolla ntja, ha a re, o phunya hosele, ha bokolla khomo. Qetellong a tabola feela a sa mamele ho lla ha ba ka mpeng. Ha tsoa batho, likhomo, lintja, tsohletsohle tse phelang, tsa fumana sebaka sa ho tsoa. Eaba batho kaofela ba leboha ngoana eo, ba ba ba mo bea morena oa bona. Empa kapele mōna oa hlaha ho banna ba pholositsoeng ke moshanyana, hore na ba ka busoa ke ngoana joang. Qetellong ba ba ba 'molaea sehlōhō.

Tsa tšomo eo, le qetello ea eona, babali ba ea li tseba, nke ke ka ea halelele ka tsona. Ba 'molella le tsa moshanyana oa Sankatane. Ba 'molella hore Molimo o teng, leha o mpa o se o le hole le batho, ka baka la ho se utloe ha bona. Ke ka hoo mo-Sotho, ha a le tsietsing, a reng: "Molimo nthuse!" 'Me Molimo o fe-

Digitized by Google

le o mo thuse. A botsa Fekisi hore na Molimo o ahile kae! Ba re, ha ba tsebe, feela eka o ahile ka ngane ho Ntsoana-tsatsi. A botsa hore na Ntsoana-Tsatsi ke kae. Ba re ha ba tsebe, batho ba se ba lahlehetose Feela ke ngá bochaba-tsasi, lehlakeng le leholo, le har'a metsi a mangata, moo ho kollang seliba se seholo, moo letsatsi le tsoang teng. Ke ka baka la lehlaka leo, e reng ha mosali oa mo-Sotho a itšihlolla, ebe ho hlongoa lehlaka, bopaki ba hore o tsoa lehlakeng. Ke ka baka la metsi ao a mangata e reng ha ho hlahile mosetsana, ntat'ae a tšeloe ka metsi. Hape ke ka baka la metsi ao, ho nong ho thoe ho bana, ngoana o tsoa bolibeng, koetseng e kholo, thapolla ea tonana.

Fekisi a mamela litaba tsena kaofela ka hlokomelo e kholo. Bosiu, ha ho robetsoe ke batho, a tsoha a ea qhooaneng e ka holim'a motse. A lula teng a lelalla leholimong. A bona linaleli tsa mefuta-futa, bo-Sefala-bohoho, li ne li se li liketse. Tse ling tsa hlaha bosiu bo boholo, a li talima ha li ntse li nyoloha. A bona Molala o ntse o reteleha butle, ho fihlela bosiu bo e-sa. Meso ha e

Digitized by Google

e-tla, a bona ho hlaha linaleli tsa mefuta-futa, tse khanyang haholo. Har'a linaleli tseo ha hlaha naleli e 'ngoe e tšoeu-tšoeu, e khanyang ka ho fetisisa. Ea hlaha e potlaka haholo, ho tsamaeeng ha eona. E ne e se la pele a e bona. Empa mohlang oo, khanya ea eona ea mo tšosa haholo. A ipotsa hore na ntho tsena, linaleli tsena li tšoeroe ke mang, li tsamaisoa ke mang!

Ha a ntse a le tebelong eo ea hae ea bosiu, a tšoha haholo, a ba a nyaroha. A utloa har'a bosiu mokōkō o se o lla. Eaba o talimisisa hore na khōhō e llile ha ho hlaha naleli life. Ka masiu a hlahlamang, a lemoha hore khōhō li lla ka nako e le 'ngoe kamehla, esita le mohla ho leng lefifi. Eare ha meso e etla a boela tlung.

Hosasa a ea alosa joale ka mehla. Tsa oroha li khotše haholo joale ka mehla. Empa Fekisi o na a hlora haholo moeeng. Hangata bosiu bo ne bo e-sa a sa ka a ba a fumana boroko. Pelo ea hae e ne e bala, e ne e batla, e batla Molimo. Pelo ea hae e ne e choba, e chobela Molimo. Pelo ea hae e ne e lohotha ntho li le kholo bosiu le motšeare.

Digitized by Google

Ha a hopola botahoa boo re seng re bo boletse, bo kang ba bo-Phakoane, le mesebetsi ea bona e mebe; ha a hopola mekete eo ho hlahang bo-Makhokolotso ho eona, ha a hopola kamoo 'nete e hlokahalang kateng bathong, ha a hopola kamoo batho ba phelisanang hampe kateng, kamoo matla e leng tokelo kateng; hape ha a hopola tsa moshanyana oa Kholumolumo kamoo batho ba bileng ba bolaea mopholosi oa bona kateng, a hopola hore ho ka ba molemo hore a tlohe mofuteng oo o khopo hakalo. Haholo taba e ileng ea hotetsa hlaha pelong ea hae, ke ha a utloa hore Molimo o se o bile o emetse thōko le batho ka baka la ho tota ha bokhopo ba bona. Ha a le naheng, a utloisisa hore tsohle li tšoeroe ke letsoho le matla la Molimo. Ho tloha moo, Fekisi a hlobaela habohloko mooeeng. Pelo ea hae e ne e nyonya bobe ba batho, ke hore liketso tsa bona.

Pelo ea hae e ne e nyoretsoe ho bona Molimo. Hangata o na a talima letsatsi ka makalo, ha le chaba leha le likela. O na a ipotsa hore na motho ha a shoele, o fella kae! Ha a fetohe lefeela. Batho ba ke

Digitized by Google

ke ba bōpeloa ho ja le ho noa, hamorao ba shoe ba fetohe libōkō feela. Ho teng moo ba eang teng, ha ba se ba shoele.

A lula joalo matsatsi a mangatanyana a sa ntsane a rera hore na a ka etsa joang. Bosiu o na a atisa ho ea nyarela likhomo hore na ekaba le tsona li falimehela bosiu joale ka khōhō. 'Me likhomo li ne li mo tseba ka mokhoa o makatsang.

Ka tsatsi le leng, ha hlaha taba e bohloko haholo, eo Fekisi a ileng a ikutloa ka eona hore e ka khona a tlohe, a ba a fela a tloha.

Digitized by Google

IV

. . Mokete o moholo . .

. . LITABA TSE BOHLOKO . .

Digitized by Google

Digitized by Google

NE E LE MOKETE oa bashemane. Mora oa morena o na a e-tsoa mophatong. E ne e le mora oa morena oa matsibolo, oa matsoa-thaka. E ne e le eena ea tla nka borena, a hlahlame ntat'ae. E ne e le mokete oa mojalefa. Thaka tsa ngoana oa morena kaofela, li ne li bolotse le eena. Esita le ba baholoanyane ba ka beng ba bolotse ka selemo se fetileng, ba tsoafa ho bolla ka ho rata ho bolla le ngoana oa morena e moholo, hore e tle e be thaka tsa hae, ba tle ba bitsoe ka lebitso la mophato oa hae.

Etsoe ba-Sotho, ka ha ba ne ba sa tsebe ho bala lilemo, ha ho boleloa lilemo tsa motho, ho no ho thoe, o bolotse le bo-'nyeo, kapa o hlahile ka ntoa e itseng, joalo. 'Me he lebollo la ngoana oa morena, e ne e le ntho e kholo. Lichaba-chaba tsa bolotsa nakong eo, 'me mohla bashemane ba tsoang, ea e-ba mokete o moholo haholo. Batho ba pheha haholo, ho phehela bana ba

Digitized by Google

bona ba tsoang mophatong.

Ba sa bolotsang le bona ba pheha haholo, ho phehisa morena, le ho bontša lerato la bona ho ngoana oa morena oa matsibolo.

Morena, ka ho rata mora oa hae, a hlaba likhomo tse ngata. Basali ba ritela ka sebele. La chaba tsatsi la ho tsoa ha bona.

Fekisi o na a ile naheng joale ka mehla. Tsatsi ha le qala ho chaba, a le talima, 'me pelo ea hae ea utloa bohloko ha a hopola tse tla hlaha hona tsatsing leo hobane bashemane ba fihle hae. Eare e sa le ka la maobane ba tsoang mathōko, ba be ba se ntse ba fihla. Eare le sa qala ho chaba, litseleng kahohle, ea be e se e le litile-tile, mekoloko ea batho ba eang moketeng, bahlankana ba apere tsa mokete, baroetsana le bona joalo, maqhekoana a banna le a basali a ikitlahelitse. Bohle ba ne ba nyakaletse, ba thabile haholo. Thaka e re, che, e sa tla sebetsa; ba bang ba e-ea ka baka la nama; bang ba e-ea ka baka la joala; bang ba e-ea ho ea hobela; bang ba e-ea ka baka la merero e mebe ea lipelo tsa bona.

Pula e ne e sa tsoa na haholo,

Digitized by Google

fatše le le letle, le le mongobo. Ka la maobane, pula ea boela ea fafatsa. Ka baka leo ho no ho se marōle. Ho no ho le monate haholo, tsohle li tletse bophelo, thabo le nyakallo. E ne e le letsatsi la mokete, mokete oa ngoan'a morena e moholo.

Fekisi moo a leng teng naheng pelo e ne e le bohloko. O na a kula moeeng. Har'a monyaka o kalo, ke eena feela ea neng a soabile, a hlomohile pelo, eka motho ea kulang. Litaba tsa bobe ba batho ba neng ba ntšitsoe ke moshanyana mpeng ea Khulumolumo, tsa moshanyana oa Senkatana, haholo tsa hore Molimo o bile oa emella thōko le batho, ka baka la liketso tsa bona tse mpe, li ne li mo imela habohloko moeeng. Pelo ea hae e ne e bala, e ne e batla. E ne e bala hore lefatše le ka nchafala ka mokhoa o joang, hore Molimo o tle o rekolohe, 'me o khutlele bathong. Naheng koana o na a ntse a alositse joale ka mehla. Empa pelo ea hae e ne e se likhomong. O na a nahana lisele, e seng likhomo, 'me a makala hore na ho tlile joang hore liphoofolo tse se nang kelello tsona

Digitized by Google

li 'ne li boloke taelo ea 'Mōpi oa tsona, e re motho eena a e khelohe, eena ea nang le kelello. Esita metsi, ntho e se nang bophelo, e se nang moea, a ntse a phallela nqa e le 'ngoe kamehla. Joang bo ntse bo mela ka linako tse beiloeng. Mobu o ntse o beisa lijalo. Na ho tlile joang hore motho eena a khelohe molao oa 'Mōpi oa hae!

Tsa oroha ka nako ea teng. A li etella pele joale ka mehla. Empa likhomong tsena, ho no ho se ho bonahala ho motho ea nang le leihlo hore taba li teng. Tsa kena hae. A hama. A hlahlela. A koalla.

Hae e ne e le marata feela, eka lerata la linotši tse ngata. Hae ha habo ho no ho se motho. Ho no ho iloe moketeng. E ne le monna a le mong oa leqheku, ea seng a hlōloa ke litho ho tsamaea, eena monna ea ileng a phetela Fekisi tsa Khulumolumo le tse ling.

Fekisi a ea ho eena ho ikhothatsa, le ho kōpa litaba. Bosiu ba ho tla mesong, ba pele ba qala ho fihla. Motse oa habo Fekisi o no o le haufi haholo le oa moreneng, hoo motho ha a bua a phahamisitse lentsoe, a neng a utluoa ke ba more-

Digitized by Google

neng. Batho ba fihla ba tahiloe habohloko. Lintoa tsa e-ba ngata. Ba khaotsoeng litsebe, kapa ba robiloeng matsoho, ba e-ba bangata, re se re tlohela ba maoma a mabe. Ba bang ba oela mangopeng, ba robeha. Ba bang, u fumane motho a se a rapaletse feela, a ntse a hlatsa. Ba bang ba itlhatsisa ke ho khora, hore ba tle ba tsebe ho boela ba ea noa! Oho bobe ba mohlang oo!

Ba bang ba ea utsoa hona bosiung boo. 'Me ka baka la botahoa ba loantša beng ba lintho ha ba re ba ea ba khalemela. Ba bang ba loana, ba bolaeana, ba tseka methepa.

Taba e bohloko ho fetisa tsohle, Sebati, monna ea khabane, ea itlhonephang haholo, sehoai se seholo sa mabele, molisa ea thata oa lintho tsa hae, ea sa tsamaeleng majoala, a tsoha a fenethiloe, setopo se le ka ntle ho lelapa la hae. Mohlalanyana ha utloahala hore ke eena morena kasebele ea laetseng hore a e'o bolauoa ka sehlōhō se joalo. Molato ha thoe, o n'a hane ha morena a reka likhatala tse leshome ka khomo. A re khomo ea sethole e

Digitized by Google

lekanoa ke khatala tse tšeletseng. Hape ha thoe, oa ikhantša, ha a tle le moketeng oa ngoana oa morena oa matsibolo; o khantša leruo.

Ba 'molaileng ha ba se ba hlōtsoe ke joala, ba ipolela, ba re: "Ha le etsa tje, re tla le etsisa Sebati. Re mo bolaile, rōna ba moreneng; ha morena a se a buile, eba ha re sa bea butle. Le lōna re tla le fefa ha le re etsa tje".

Phakoane a fihla a se a huloa hae. Mosali a fihla kamorao ho thena. A rohakuoa ke Phakoane. Qetellong mosali a re oa fetola, eaba ke ha Phakoane a se a nka koakoa, a mo bata hloho. Koakoa ea likella, ea ba ea hana ha a e ntša. Mosali oa batho a shoa hona hoo. Eaba moo Phakoane a ithorisang ke botahoa, a re: "Ha ke qale ka uena, ke hlola ke ba etsa joalo, ba joale ka uena. U no u tseba!" O rialo hle, o se a ntse a buisa setōpō.

Fekisi ha a utloa, a re, o hlaba Phakoane; batho ba mo thiba. Ha a utloa tsa Sebati, a re o ea pheteletsa Sebati ho babolai bao. Le teng batho ba mo thiba. Ba mo bontša kotsi e ka oelang eena le babo holimo. Ka ho qenehela ntat'ae, le

Digitized by Google

babo feela, a tlohela. Ha e le eena o na a fumana ho le mòlemo hasekete, ha a ka mpa a shoa a loanela ho loka.

Ba e-sa bosiu, bo sa hane ho sa. La chaba letsatsi, la chaba, la anela. Tsa tsoa, tsa alōha. Fekisi o na a halefile habohloko. A tsoa le ho ja a sa ja, ke khalefo. Batho kaofela ba ne ba qala ho 'mona a halefile hakalo. Khalefo ea hae e ne e batla ho mo hlantša. Tsa tsoa, tsa alōha. E ne e le ka khoeli ea Tšitoe. Pula e ne e nele. Ha tsatsi le chaba, meholi ea nyoloha fatše. Lefatše la kubella mesi. Naha e ne e apere botle bo tsotehang.

Liphoofolo li ne li bapala, li thala, li hlaka, li bile li hlakisa, ho le tšephe, ho le letsa, ho le khokong, ho le none, ho le pulumo, ho bile ho le 'mutlanyana. Linonyana li ne li bina, li letsa meloli ka matla; mabele a le lekhaba le leholo, le letala bo botšo; lijalo li re tšō-tšō-tšō; ho bonahala e tla ba selemo sa nala; joang bo le boholo, bo le phōka; palesa li thuntse, li nkha hamonate, likhomo li ichapa ka mehatla ha li utloa joang; poho li khonya, marole a thala, a futhumetse, a utloa monate.

Digitized by Google

Tsohle li ne li thabile, li nyakaletse, li tletse bophelo; holimo sebakeng ho nkha hamonate; holimo sebakeng, letsatsi le chabile ka khanya ea lona kaofela, 'me le okametse lefatše ka mosa, ka lerato; balisana le bona ba thabile, ba khoaetse liqaati tsa lintho tsa mokete.

Lefatše la le-Sotho mehleng eo, le hona khoeling eo, ho no ho se le le fetang ka botle har'a mafatše 'ohle ao 'Mopi oa lintho tsohle a a entseng; tlase lefatšeng ho nkha monko o monate oa mongobo oa pula; tlase lefatšeng ho nkha monko o monate oa palesa tsa naha; tlase lefatšeng ho le mongobo, leoto le hata hamonate; tlase lefatšeng leihlo le sa tenoe ke ho boha liphoofolo tsa mefuta-futa; tsèbe e utloa meloli ea mefuta-futa; naha etletse metsi; liliba li runya-runya hohle-hohle; Linōkana li phalla ka matla, li hoasa hamonate, holim'a mabopo a mahlabathe, a matlapa; metsi a hloekile hamonate; mekhoabo e tletse, e emetse khomo feela; liliba li emetse phoofolo feela ho tla noa; joang bo emetse khomo le nyamatsana. A botle bo makatsang!

Digitized by Google

Empa lintho tsena kaofela Fekisi o na a sa li bone, o na a sa li utloe. Li ne li bonoa ke ba bang, li utluoa ke bona feela.

Mehopolo ea hae e ne e lubakane haholo. Hape o na a halefile haholo. Khalefo ea hae e ne e bonoa le ke oona mohlape oo a o alositseng.

O na a sa letse lesiba. O na a sa bine lipina. O na a sa roke likhomo. O na a sa talime kae kapa kae, ha e se fatše feela. Sefahleho sa hae se ne se sohlokehile, se le sebe, se hloentse, se sa khanye khotso, se kobotetse fatše. Khomo ha e qala hore ea kheloha, a e kharumela habohloko; lentsoe la hae le le lebe, le le makherehloa.

Likhomo taba ena tsa e bona e sa le ka la maoba. Le tla ntumela hore liphoofolo kaofela, esita le eona ntja, e bona kapele ha motho a thabile, leha a hloname. 'Me le likhomo tsa hae, tseo a li alositseng ka lilemo, ka lerato, tse neng li tseba lentsoe la hae, li ile tsa phakisa ho lemoha hore o fetohile. Kapa li itseng oa kula, kapa o hloname, teng ha re tsebe.

Feela li ile tsa lemoha sebopeho sa hae. Thabong e kalo, le nyaka-

Digitized by Google

llong e kalo, motho o na a le teng ea kulang — Fekisi. O na a jeoa ke ntho eo a sa e tsebeng le eena hore ke'ng.

Khanare ea tonana e ne e mo ja kahare, e mo harola joale ka pere e jeoang ke papisi, ha e ebisa mahlo, e fufuleloa, e matha, e thulaka hohle-hohle. E thula motho, khomo, eng eo e kopanang le eona, e sa bone. E na le mahlo, empa e sa bone ka 'ona. 'Me e mathe, joalo, e be e e'o shoela koo, e mathisoa ke ntho ena e e harolang kahare. E mathisoa ke bohloko, 'me moo e shoelang teng, e tjapalle feela. Ho Fekisi ho no ho le joalo.

Ntho eo a sa e tsebeng e ne e mo ja, e mo harola matšoafo habohloko-hloko, hore a balehe a ee moo a sa tsebeng, hore a balehe, a tlohe lefatšeng lena leo bobe bo jeleng setsi, moo batho ba janang joale ka libatana tsa naha, moo 'nete e sa tsejoeng, moo sebe e leng bophelo, moo ho utsoa e leng ho ithusa, moo mōna o qetang batho, esita le marena, moo botahoa e leng lijo. Ntho e ne e mo ja, e mo qeta, eka holane ho besitsoe tetema ea mollo ka hare ho eena, ho re a

Digitized by Google

lle, joale ka ngoana. Hloho ea hae e ne e opa habohloko-hloko. Hloho ea hae e ne e tsekela, mahlo a hae a le matšo, a fufuletsoe haholo, a phefumolōha haboima, eka holane a thibana moea.

La chaba letsatsi. La chaba joale ka mehla, kamoo re seng re boletse. La khanya haholo joale ka mehla. Eaba moo mohlankana oa rōna a ipotsang lipotso tse tšosang. A le talima, a le tali-i-ma, a le talimisisa ha le ntse le nyoloha butle-butle. A re: "Na ruri letsatsi ke eng? Le tsoa kae le ea kae? Le tšoeroe ke eng kapa mang? Ruri ha le tsoe ho Molimo. Mohlanka oa Molimo a ke ke a thaba hakalo ha tse mpe li ntse li etsoa mahlong a hae. Ka sebopeho, le ka liketso, e ka mohlanka oa moreneng. Empa ekare ha e le eena, a thaba ke'ng hakalo, ha bobe bo ata, bo felisa ho loka! Ha Molimo o lokile, mohlanka oa Molimo o tšoanetse ho loka joale ka Molimo". A qala ho belaela ka letsatsi. Tsohle li ne li le bosula, li le mpe ho eena.

La phahama, la phahama, tsa tloaela makhulo. Eare ha le ba-

Digitized by Google

tla le atamela hlohong tsa mengala, ha etsahala taba ea tonana, e ileng ea mo kholisa eena hore letsatsi le tsoa ho Molimo, hore letsatsi ke mohlanka oa Molimo. Hang ka ho panya ha leihlo, letsatsi la fetoha, la tlerefala, la e-ba joale ka mali. Khanya ea lona ea e-ba khubelu. Eare ha batho ba le talima, ba bona hore ha le na mahlaseli. Hape ea ka hojane marotholi a maholo a mali a tla rothela fatše. Ha bonahala e ka ntho e khubelu, e keleketlang joale ka metsi, e rata ho oela fatše.

Empa kapele, bofubelu boo ba tloha, ba nyamela, 'me kapele-pele la fetoha, la e-ba letšo, ea ka hoja le likella nthong e 'ngoe, kapa holimo. La e-ba lenyenyane, la 'na la ea joalo, la ba la re fi! Hlasenyana ea ho fela ea ba ea re, lore!!

Ha e-ba lefifi, ha re: tšo-o-o! Lefifi le fetang la monka-ntjana; lefifi leo motho a neng a sitoa ho bona seatla sa hae, kapa kobo ea hae; lefifi le fetang la ha motho a tutubetse; lefifi le reng: tšo. Likhomo tsa bokolla, tsa phaphatheha, tsa ea oela. Tsa Fekisi tsa bōkana

Digitized by Google

holim'a hae, li sa 'mone, li utloa monko oa hae feela. Tsa etsa seqhoqhoana teng. Balisana ba baleha. Ba bang ba lula fatše ke ho bona hore, leha ba ka re ba ea hae, ba ke ke ba ea fihla, ba ka lahleha. Liphoofolo tsa baleha, tsa thulana le batho, li sa tsebe moo li eang teng. Hae koana, ea neng a le katle, a re ka re o batla ntlo, a thulane le lefika; a re ka re o phopholetsa ntlo, a thulane le motho e mong, kapa le ntja, kapa ho hong feela. Lintja tsa bokolla tsa hlaba moōlō. Ha e-ba hobe, ha senyeha, ha tšabeha.

Batho ba lula ka matsoalo. Le eena Fekisi o na a tšohile haholo, leha a na a hloname, a bile a belaela ka letsatsi, lipelaelo tseo joale tsa fela, ha sala matsoalo. Batho kaofela ba ikutloa hantle hore ke la bofelo. Ba ikutloa hore la lefu le fihlile.

Eare ba sa le matsoalong a joalo, ba utloa molumo o kang oa sealuma se matla haholo. Molumo oo ba utloa eka o hole, oa tla o ntse o theoha, o utloahala hantle, o tšabeha haholo. E ne e ka molumo oa letolo ha le otla fatše ka matla, e

Digitized by Google

ka molumo oa lefika le leholo ha le theteha thabeng.

Batho ba bokolla, ba re: "Jo ra timela oee!" E ne e ka hojane letsatsi le tla ba oela holimo. Eare ha molumo oo o bohlōkō o atamela, batho ba utloa ho kang mantsoe a batho ba buang ka khalefo e kholo. Batho ba bangata ba e-shoa ke matsoalo, ho shoa ho epeloa. Ba bang ba fapana lihloho, ba hlanya. Tsa fapana, tsa fapanela ruri. Lekhatheng leo, Fekisi koana naheng, a hopola taba tsa monna-moholo, ha a re, motho ha a bitsa ho Molimo oa mo utloa, o bo o mo thuse. Hang a ema, a hōa ka lentsoe le phahameng le phefa, a re: "Oho, Molimo o matla, o lokileng, o sa rateng bobe, nthuse. Morena, Ua tseba hore ha ke eo polaong ea Sebati, le ea mohats'a Phakoane. Nka be ke phetelitse mali a bona hoja batho ba se nthibe. Ke motho ea hloileng tsohle tse mpe, Morena, Ua tseba. Oho nthuse tsietsing ena".

Thapelo e makatsang!

Hang ha a qeta ho rapela joalo, a utloa lentsoe le lesesane, le phefa, le monate, le nang le mololi o mona-a-a-a-te, le re ho eena: "U se ke

Digitized by Google

ua tšaba, Fekisi, Molimo oa hao o utloile thapelo ea hao. Empa u batle 'nete, u be u e fumane. U batle Molimo, u be u o fumane. Hona joale u sa le hole hampe le Molimo. Molimo o mpa o u hauhela ka baka la melemo eo u e etselitseng batho, haholo ba hlorisoang, ba hlophuoang ba se na molato".

Lentsoe leo le ne le buela tlaase, hoo le eena Fekisi a neng a batla a sa le utloe; empa le le monate ka tsela ea mohlolo. Hang mahlaseli a letsatsi a boela a hlaha. Lialuma tsa khutsa tu! Kapele-pele la boela la chaba, la bonesa, la khanya joale ka mehla. Hobane le chabe, likhomo li ne li tonne mahlo li tšohile. Tsa Fekisi li ne li bōkane ho eena, kahoba li ne li bona, li bile li utloa ntho e 'ngoe e ho eena e sieo ho batho ba bang. Ha thajoa ke Fekisi, ha a bona leseli hape.

Haholo a thaba ka hore letsatsi, mohlanka oa moreneng, o bontšitse hore ha a rate bokhopo. Hape a thabisoa ke lentsoe leo a le utloileng. O na a kholoa hore ke lona letsatsi le neng le bua le eena. Empa lentsoe leo le ne le

Digitized by Google

le lesesane, hoo a batlang a sitoa ho tiisa hore o le utloile. Empa thabo ea moeka ea phakisa ea fetoha masoabi hape, masoabi a fetisang le a pele. O na a ikutloa hantle hore ha ho thuso hore a 'ne a lule le batho ba mofuta ona. Hape lentsoe le itse o sa le hole le Molimo, a o batle, a be a o fumane. O na a ikutloa hore ha a sa eme, a ea batla Molimo moo o leng teng, etlaba o hana litaelo tsa Oona.

Empa a batlele kae? Mona o na a sitoa ho fumana moo a ka lebisang teng. Taba ena joale ea mo hlorisa hampe-mpe. A imeloa. Ho rata, o na a rata ho tloha; e ne e se e le khale a rerile ho tloha; empa a ntse a sitoa hore na a ka nkela kae.

A li tsitsinya ha le rapama. Tsa oroha. Eare ha li qala ho tšoara tutulu, ea qala khomo e tšoinyana. Ea lla, ea bohla, ea hlomolana. Sello sa eona e ne e ka sa mehla; feela lentsoe la eona le le phefa ho feta mehla, hape e lla nako e telele ka phefumoloho e le 'ngoe. Sello sa eona sa kena pelong tsa banna hae, etsoe ho no

Digitized by Google

ho lutsoe khotla pel'a lesaka, ho botsoa banna ba khale hore na letsatsi la na ka la etsa joalo bocheng ba bona. Maqheku a re, a qala ho bona. Feela ha e le bana ba ne ba utloa baholo ba baholo ba bona ba re, ha e le bana, letsatsi la na ka la fifala, empa e seng hakana. Ha e-ba lerootho feela, empa linaleli tsa hlaha. Hape lialuma eka li ne li le sieo, hobane ha ba utloe li boleloa. Ka hoo batho ba re: "Pe! hase mohlolo, anthe ke ntho e 'neng e hlahe, leha e mpa e hlaha ṡeoelo".

Eare ha e tšoinyana e thōla, ea amohela e pulutsoana. Ea amohela ka le lesesane, le phefa, le monate, empa le soabileng haholo. Ea lla joale ka khomo e shoetsoeng ke namane. Ea lla sa motho ea mahlomoleng ha a ntša poboli. Ea lla hamonate, empa e llela tlase. Sello sa eona sa fapana haholo le sello sa eona sa ka mehla. Sa batla se tšoana le sa maoba, empa sa fetisa ka monate o hlomolang pelo, le ka ho fokola, ho soaba ha lona. Tsa kena patlellong. Li kena joalo, ha ho puo, ha ho thoko, ha ho lesiba ho Fekisi, o khutsitse tu!

Digitized by Google

Lipholo le mafohla tsa be li hloane holimo holim'a hae. Pholo le pholo e rata ho ba haufi-ufi le eena. Ho no ho se tse loanang ho se tse khelohang tsela. Kaofela likhomo li kene tseleng, feela li setse molisana morao.

Ha li fihla li ema patlellong, Fekisi a ea lapeng ho lata likhamelo. Athe tloaelo ea hae e ne e le ho fetela khotla pele, le ho hama khomo li se li phomotse. Eare ha a e-ea lapeng, tsa reteleha likhomo, tsa mo sheba. E tšoinyana ea eketsa ea lla e talimile moreneng. E pulutsoana ea amohela e talimile ho Fekisi, ea cho e hlomolana, khomo e pulutsoana. Ea ba ea ea lapeng habo Fekisi. Eare ha a e-tla sakeng, ea tla e mo setse morao e ntse e lla, e lumaela, 'me sello sa eona sa tšosa batho. Ba qala ho botsana hore na khomo tsena li hlola eng. Ba ne ba tla re Fekisi oa loea, empa ka ho tseba ho loka ha hae, le liketso tsa hae tse molemo le lerato la hae ho batho, ba leleka mehopolo e joalo.

Feela ba makala hore likhomo li hlola eng. Phakoane ke e mong

Digitized by Google

oa ba ileng ba tšoha haholo ke lefifi. A bokolla haholo. A itabanya fatše, a re o bolaile mosali oa hae feela-feela, 'me joale o mo thibile tseleng. Eare leha letsatsi le se le chabile, eaba hona a bokollang haholo, a re: "Jo! Jo ka iketsa oee! Ka 'na ka khakhatha ngoan'a batho a se na molato, ka ba ka 'molaela lefeela oee! Jo! jo 'na ke tla leba kae oee!"

Sello se ne se utluoa ke batho bohle, le Fekisi o bile a se utloa ha a fihla. Monna eo oa batho o na a ikotlanya le lefatše, a re, ntho e ea mo ja. A fufuleloa habohloko! Qetellong batho ba bona menoana ea hae ea matsoho e butsoa, e qhitsa joale ka nama e besitsoeng. Maoto a hae le lirethe, le 'ona a etsa joalo. U no u ka mo hauhela, motho oa batho. Qetellong, a shoa, 'me sefahleho sa hae se ne se tšabeha ka mokhoa o makatsang, se sosobane, se sohlokehile, se le sebe, se le setšo — tšo, e le sefahleho sa 'molai. Ha ba mo phuthela ba ea mo epela, setopo sa ahlama, sa ahlama, sa tiisa ka mahlong; ea ka motho ea utloang bohloko bo boholo. Batho ba se lahla, ba ba-

Digitized by Google

leha, sa epeloa ka le hlahlamang, se tšabeha hampe, hoo ba mo patang ba ileng ba 'molōka ka potlako, ba baleha, ba tšaba. Ha litšiu li anafala, babolai ba Sebati ba e-ba joalo le bona.

Ha robaloa. Fekisi a hlobaela nako e telele, eka hoja a ntse a bona Sebati moo a fenethetsoeng teng. Eka hoja a ntse a bona koakoa e bolaileng mohats'a Phakoane, le hona a e bona e bile e haneletse hlohong. Eka hoja a bona, a bile a utloa tsa motšeare, lefifi, lialuma. Eka hoja lentsoe la Phakoane le ntse le lla tsebeng tsa hae. Ka holim'a ntho tsohle lentsoe lela — "U batle Molimo u be u o fumane, hona joale u sa le hole le Oona," — le ne le ntse le lla tsebeng tsa hae. A rata ho tloha, a mpa a sa tsebe moo a ka lebisang teng. Bosiu bo boholo a hlōloa ke boroko, a re: pheu! Borokong boo a lora toro.

Hole, ka nqa bochabela-tsatsi, a bona Ntsoana-tsatsi. Empa a e bonela ho-o-le, leroothong. A bona lehlaka le leholo, le teetsoeng hare ke mohlaka oa metsi a mangata; hare ho mohlaka oo, e le lehlaka le teteaneng haholo; hare ho le-

Digitized by Google

hlaka leo e le setsikoetsi se feela; hare ho setsikoetsi seo, e le seliba se seholo, se kollang ka matla, se tšikhotsang ka matla; hare ho seliba seo, a bona letsatsi ha le chaba, le ropoha teng. 'Me ka baka la bohōle, eare le sa le tseleng ho tla bonesa lefatše, a bona le leng letsatsi le ropoha hona hona moo. A qala ho bona hore letsatsi ha le leng, a mangata. Hare ho seliba seo, empa holimo sebakeng, a bona khanya e makatsang, e benya, e phatsima, e fahla; a sitoa ho e talima. Hare ho seliba seo, empa tlase ho sona, a bona khanya e joale ka e ka holimo ho sona. Ka mathōko ho mohlaka oo ho le lifate tse melileng hantle haholo, makala a tsona a le liphara, li kolokile ka ho bapa; pel'a tsona ho le tse ling tse ntle haholo, tse jereng litholoana tse lakatsehang haholo; mahareng a lifate tseo, ho le lipalesa tse ntle, tse khubelu, tse tšehla, tse tšoeu, mebala-bala.

Eare a sa bohile ha feta seriti se kang sa motho, se teetsoe hare ke moholi o bonaletsang. Seriti seo o ile a se habanya feela; a bona hore se teetsoe hare ke mo-

Digitized by Google

holi; moriri oa seriti seo o hohoba fatše, a sa bone moo o fellang teng; empa o le motle haholo-holo-holo. Sefahleho sa seriti seo, botle ba sona bo ile ba mo foufatsa mahlo, a tsoa meokho mahlong. A ikhurumetsa hloho. 'Me hang a tsoha borokong. Seriti seo se ne se nyolohela khanyeng e holimo, malebana le seliba.

Digitized by Google

V

Fekisi o tloha hae ha habo

Digitized by Google

Digitized by Google

 EKISI ha a tsoha borokong, ebile ha a sa hlola a botsa. A lumela, a ba a kholoa, a hloka pelaelo, a re, joale Molimo o 'montšitse moo a ka o batlelang teng. Ka nqa bochabela, hole, leroothong, o bone ntho eo a utloisisang hantle hore ke hona hae ha Molimo. Hole-hole, e, hole-hole ka nqa bochaba-tsatsi, o bone, leha a na a bonela hole, leroothong, empa ho bona o bone. Leha a ne a lora, 'me a bone ka toro feela, empa ho bona o bone seo pelo ea hae e neng e ntse e se lohotha. Motšeare o utloile ka litsebe tsa hae a sa lore; a utloa lentsoe le re: "U batle Molimo, u be u o fumane".

Tsietsing ea hae ea hore a ka batlela kae, a lora toro, 'me torong eo, a bona Ntsoana-Tsatsi, a bona seriti, seriti se kang sa motho. Motho eo a 'moneng ka toro moo Ntsoana-tsatsi, e ne e se ea tšoanang le batho ba bang; esita le

Digitized by Google

marena a maholo, pel'a seriti seo a se boneng, e ne e ka lithōle feela. Tsena he tsa mo kholisa, tsa mo supisa tsela eo a tšoanelang ho tsamaea ka eona a thabile, a nyakaletse, a le khotso, tsela ea bochabela, tsela e monate.

Ba-Sotho kaofela ba mehleng eo, le ba mehleng ena, ba rata bochabela haholo. Ha ba shoetsoe ke motho, motho eo ha a bolokoa lebitleng la hae, ba mo bea hantle, sefahleho sa hae se lebisoa bochabela, hore letsatsi ha le chaba, le mo otle phatleng. Le kajeno ho ntse ho le joalo. Liphoofolo kaofela, ha e sa le hosasa, li fulela bochabela, kapa ha li sa fule li retelehela teng.

Joang ba naha, haholo lipalesa, li talima bochabela ha e sa le hosasa, li kobotella nqa teng, li 'ne li fetohe le ho phahama ha letsatsi. Ntho tsohle, le tse sa buoeng, le tse sa pheleng li rata bochabela, 'me hoa bonahala hore ntho e teng e kholo, e makatsang, hona bochabela moo. Mohlankana oa rōna he, ke ka baka leo, eitseng ha a bona tsena re tsoang ho li bolela li le bochabela, a tsamaea ka kho-

Digitized by Google

tso, a tseba o ea moo tsohle tse phelang li hlolohetsoeng teng.

Fekisi, ka ha e ne e le molisa e moholo, ea alosang ka lerato, o na a atisa ho hlaha sakeng le har'a bosiu. A phakisa a lemoha kapele hore tsatsi le teng litšiung tsa selemo, hamorao a ba a fumana hore leo le khoeling ea Tšitoe. Tsatsi leo le ee le chabe, le be le likele joale ka matsatsi a mang ; empa bosiu taba e be teng likhomong, le liphoofolong tse ling. Ha a ea li hloela, ka mohlomong bosiu bo boholo a fumana li bothile, li robetse. Hang a sa ntse a eme moo, a bona likhomo refo! Kaofela tsa tsoha. Kaofela tsa khaotsa ho thuisa. Kaofela tsa reteleha, tsa talima bochabela. Tsa talima teng ka hlolohelo e kholo. Tsa talima teng li phahamisitse linko, eka holane li fofonela ntho e 'ngoe teng.

Eaba o matha, a ea bona tsa saka le leng, hore na tsona li etsa joang. A fumana le tsona li eme joalo. Empa a hopola hore li utloa ho hong feela. Ha lilemo li ntse li hlahlamana, a fumana, a ba a elelloa hore likhomo le liphoofolo tse ling li etsa joalo hang ka sele-

Digitized by Google

molo, hona ka khoeli ea Tšitoe, le hona ha e toloka. Hape a fumana a ba a elelloa hore ka bona bosiu boo khomo li etsang joalo ka bona, ke bosiu boo khoho li llang haholoholo ka bona, li tlatse lerata, haholo ha li lla la pele. Hape ka bona bosiu boo matšoanafike a lla pele ho nako ea 'ona. Hape ka bona bosiu boo, ha ho motho ea keng a re o bone moloi, kapa sethotsela, kapa noha, kapa ntho e 'ngoe ea mofuta oo.

O na a ipotsa hore na ke'ng ena eo lintho li e utloang, li e bonang koana bochabela, hore na bosiu bona ke bo joang, boo le baloi ba sa loeeng ka bona, boo likhoho li llang haholo ho feta mehla ka bona! O na a sa tsebe, motho oa batho, 'me taba ena ke e 'ngoe ea tseneng li mo hlorisa haholo, ka ha e ne e le motho ea ratang ho fumana lebaka la ntho e 'ngoe le e 'ngoe. Bosiung boo he, a lora toro, 'me torong eo a bona, leha a ne a bonela leroothong, empa a bona seo lintho tsena li neng li se lupa. Eare hà a bona hore tsela ea hae e lebisa bochabela, a thaba haholo ke hona.

Ha a tsoha, ke hore ha a phapha-

Digitized by Google

ma borokong boo, eaba ha a sa botsa. A be a se a nka meitlamonyana ea hae (o na a tena o motle, o thata oa namane), a nka marumo a hae a mabeli, le koakoa, le thebe, le katiba, le kobo tsa hae tse peli. Molamu oa hae o mong e ne e le oa leoka, o mong e le oa mohloare, oona oo a neng a o rata haholo. O no o otlolohile, o le maquthoana a manyenyane, o le sepharana hanyenyane ntlheng, o se mokhutšoane, o se molelele, o le hare hantle. Ha a na a e nkile eo e 'meli, o na a sa tšoaele, o na a bolaea. Ka thupa ea mohloare o na a sa otle habeli mothong a le mong. O na a otla hang, ebe ho lekane. E ne e re ha a o nonya, a utloe letsoho la hae le sisa hamonate. A e nka e 'meli, hore a tle a itšireletse ha a teana le linokoane.

A nka makokoana a mabeli a likhomo (liphatla), hore a tle a etse meqathatso tseleng. A nka le lefehlo la hae (nkuke), hore a tle a bese ha ho lokela. A nka le eona thipa, leha thipa tsa mehleng eo e ne e le ntho e kang lehare feela. A nka nthonyana tsohle tseo a kholoang hore o tla li hloka tseleng, etsoe ka toro eo ea hae a bone hore

Digitized by Google

moo a eang teng hase mona le mona.

Eare hobane a itokise joalo, empa kapele ho feta nako eo re ngolang boitokiso ba hae ka eona, a tsoela ntle. A ema a re tlekelele! Pelo ea re a bolelle babo morero oa hae; a mpa a tšaba ka hore ba tla mo hanela, ba re oa hlanya. A re a ka joetsa monna-moholo eloa motsoalle oa hae, le teng a re, ha ho tsejoe, a ka tšoha a bua ho hong, kapa a bolella batho, ebe ba ea mo thibela. A tsoa ka lenyele, ho se ea 'monang, ho se ea tsebang khopolo le morero oa hae.

A e-so tsamaee, a sa ntsane a eme moo a maketse ke seo a ka se etsang, ea lumaela pulutsoana ea habo. Ea lumaella tla-a-a-se. Eare ha e leka la bobeli, tsa tlohela hong le e tšoinyana. Tsa lumaella tla-a-se. Ho le joale ka hoja li sa rate hore batho ba motse ba utloe, li rata hore ho utloe eena feela. Tsa lumaela, tsa etsa halelele. Eare ha li khaotsa, lipholo, mafohla, kaofela tsa re refo! Tsa talima ho eena. A hlōloa ke pelo, a ea sakeng ho ea li lumelisa le ho li roka la qetello.

Eare ha a atamela lesaka, a fuma-

Digitized by Google

na li se li thulane ka lihloho tse naka le thata. Lioka li se li hloentse, e ka ha molamu o khaoha koana naheng. Tsa mo lupa, tsa mo lupa. Tsa tla bokana ka nqa kamoo a leng kateng. A li hoesheletsa, a li roka ka bonngoe. A e bolela e tšoinyana, a re:

Tšemeli e tšoinyana konotetsi,
Ka tala e lahla balisa selemo,
Hoja li e-ja pilo-ntšo naheng,
Balisa ba tsona ba le mahlo-matšo
Pholo li le makhethu a ho sola.
Na ha u lahleha tje ngoan'a kotso
Balisa u batla ba joang!
Tšemeli tšitoane khom'a Rakhatoe,
Tšemeli tšitoane ha e tloloa-tloloe,
E tloloa ke baroetsana naheng.
Bale ba etsa'ng ha ba tlola phepa:
Ho-ea-ha-e-ee, ho-ea-ha-e-ee
Thotaneng mola ha bale ba khiba.
Mona 'mampoli o pheha khatsele,
Bashanyana le se 'ne le ingoaea.
Khatsele ea tla phonyoha ho oa motona.
Mafutsana re ichebile linala,
Lipotsanyane tsa rōna ra li tela,
Mohla u hlōlang monn'a khang Kholoane.
Kholoane o n'a re tsena tsa habo,
Tse nang le Tšoanyane le Mochesi,
Ha li mathe lia papaela,
Joale moo teng ua khaohanyetsa ka masapo,
Thota tsa batho li sa lutse kaofela.
Tšoinyana ka phatla Tšemeli,
Khom'e hanang ha le sekama,
E re ha e lla e etse haholo,

Digitized by Google

Sello sa eona sa phohomela se phahamele,
Se e'o kena hae khotla li sa le hole.
Tšemeli ha u lla hakalo u lekisa mang?
Ba tla re'ng motseng ha ba utloa ba moreneng?
Ba tla re: "Khomo ha e lla motsaneng hoa [ronana".
Khom'a ntate e nkhopotsa tsa khale:
E nkhopotsa tsa mohla li eang le lira.
Khomo ha tsejoa moo li leng teng
Ka sello sa hao, Tšemeli,
Ea lla sa ea utloahala ma-Tebeleng.

Ho e pulutsoana, a re:

Khomo ea balisa e naka le moroeroe,
Tšoana Tsoelia oa ra-bahlankana,
Khomo ea liba sa Malekoatla,
Ha ea hlanya ea e-ba pulutsoana,
Ea sala eka mokoetla lithebe.
Khomo e tšoana koloti ea balisa,
Ha e ke e leka, ha e ke e hlehla,
E 'na e khantša ho koebelaka.
Bashemane ba Sefikeng leqheka,
Ere ke otla motjoli ba o nke,
Pele-pele ke lefika le ea oa,
Le oela bashemane ba Sefikeng.
Khomo pululu mohololi oa banna,
Ha e sa noa metsi khomo ea mo-Sotho,
E setse e noa khabola seretse.
'Mamolatjana kapola leshano,
Khomo ha e mele meno a holimo,
E mela a katlase boseberoana.
Khomo ea lira se 'ne u re hlolia,
Tsoelia ka manaka le moseka,
Ea lla ea sekisa banna meokho.
Khomo pululu se-ka 'Makhutsitse,
E sa le a thola a hana ho bua,

Digitized by Google

E thola sa ngoetsi e bua le matsal'a eona.
Tšoana Tsoelia mamela kheleke Tšoinyana,
Khale a u phokolela pina amohela;
Tsoelia hase lepotla-potla le ja poli,
Pina o e amohela ha a atamela hae,
Ha a bina banna ba thola, ba makale,
Basali malapeng ba khaotse ho sila,
Baroki le bona ba khaotse ho roka,
Kaofela ba makalle pina e monate,
Ea Molimo o nko e metsi.

Hobane a qete ho roka tseo, a roka likhomo kaofela ka kakaretso.

Empa o na a li roka joalo a tatile, le hona a hoeshetsa, hore batho ba se tšohe ba utloa, 'me le tsona ea ka li ea tseba, tsa khutsa tsa re tu! ho se e qholotsang ka lenaka, ho se e thuisang, ho se e talimileng hosele; mahlo a tsona kaofela a le ho eena, e bile e ka lia tseba hore li 'mona la qetello. A phakisa a li siea khomo tsabo. A o siea motse oabo. A siea ntat'ae le 'm'ae, le likhaitseli, le ba motse kaofela. A tsoa a hata ka litsetsekoane har'a motse, a ngotlile mohoasa. A tsoa ka lenyele, ho se ntja e 'moholang, ho se motho ea mo hlabelang mokhosi, ho khutsitse tu.

Digitized by Google

E ne e le mahareng a bosiu ha a tloha. Eare ha a tsoela ka ntle ho motse, a ema-ema, letsoalo la mo re: he! La re: "U fela u tsamaea?" Hona moo a be se a tloha ka saole, moshemane oa pholo. Thoto e ne e le kholoanyane ea morena. A tloha ka saole, molamu a o bapisitse le tsebe, a talima pele. A tšela mohlaka o ka nqa bochabela ho motse. A fumana ho pholile, ho bata mohlakeng moo, empa a feta feela, a sa qamake, a sa hetle, a talimile pele feela. Naleli li ne li le teng, tse ling li le nyenyane, tse ling li le kholo. A li habanya feela. O na a talimile pele feela, bochabela. E re ha tsela e potoloha, a e tlohele, a hlahlathele, a ntse a talimile pele-a-pele, bochabela feela. A tšetšemela, a tšetšemela, a titima joale ka phoofolo ea naha; etsoe le letšoea o na a se na lona.

O ile, o ile, o ile, bosiu ba mo sela a le koana, hole-hole, 'me le hona a sa bea butle. Ba e-sa a khile liphoka, a meneletse, mohlankana oa pholo. Ba e-sa a kene tseleng, a e-ea moo a sa tsebeng teng. Ba e-sa a le tseleng, a ea batla, a ea batla ho loka, a ea batla Molimo. Ba e-sa a

Digitized by Google

baleha, a balehela bokhopo bo atileng, a baleha lefatšeng leo ho loka ho leng sieo ho lona. Pelo ea hae e ne e batla, e ne e bala, e luma ntho e le kholo.

Digitized by Google

Digitized by Google

VI

. Fekisi o lleloa ke bahabo .

Digitized by Google

Digitized by Google

LA CHABA butle letsatsi. La chaba le sele, le bile le sele le bohoeng ba ntja. La chaba ho se moea, ho khutsitse hamonate, ho se lekala, kapa lehlaku le fokaelang. Eare ha le chaba, la mo otla phatleng. A thaba haholo ha a bona le mo otla phatleng, le sa mo otle qetheng, a bona hore che o sa le tseleng. A tsamaea joalo a ntse a matha, ho fihlela motšeare o moholo.

Eare ha le phahama, a le utloa ho chesa, a jara khororo, empa o na a sa le utloe ho chesa, kahobane mehopolo ea hae e ne e nahana ntho e le 'ngoe — Ntsoana-Tsatsi. Motšeare o moholo, a lula tlas'a sefate moriting, a re khefu! Eaba o kenya letsoho mokotleng, a ntša lijonyana, a ja, a noa metsi a seliba; eaba oa ema, a tsoela pele leetong. Joale matsoalo a ne a qala ho mo fihlela, a hore e se be mohlomong batho koana hae, ba ka tšoha ba mo phallela. Leha a tlohile ka

Digitized by Google

lenyele, ka ho ipata, ho tseba mang, mohlomong e mong kapa ba bang ba 'mone, ba bone le tsela eo a ileng ka eona, 'me ba ka bolella b'abo le batho kaofela ba motse hore o ile ka tsela e itseng.

Empa a ikhothatsa ka ho re mohlomong ba tla hopola hore o chakile, leha le teng e ne e se motho ea tloaetseng ho chaka. A nahana ntho li le ngata, tseo a kholoang hore o tla buoa ka tsona. Ba bang ba tla thaba ha a le sieo, hobane ba ne ba mo tšaba ba sitoa ho iketsetsa kamoo ba ratang ha a le teng. Ba bang ba tla hopola hore o ile a tšoha haholo maoba ha tsatsi le fifala, 'me joale o fapane hloho. Ba bang ba tla re, ke lehlanya ha a hle a tlohe hae, ho se ea tsebang moo a ileng teng, a sa bolelle le motho le a mong, le har'a thaka tsa hae. Har'a tseo kaofela a re ha ho na'ng.

Moikutloa pelo a ka buela moo a ratang, a mo nyefola, kapa a mo rohaka, ha a na taba. Kapa ho thoeng oa hlanya, le teng ha a na taba. Eena oa tseba hore ha a hlanye, ha a fapana hloho, o mpa a etsa seo a ikutloang e le tšoanelo ea hae hore a se etse. Puo efe kapa efe e ke ke

Digitized by Google

ea etsa hore a fetole morero oa hae, kapa a khutle tseleng, a boele hae. Hobane ho thusa'ng hore motho a etse seo a sa rateng ho se etsa ka baka la batho? Ho thusa'ng hore motho a lese ho etsa seo a se ratang ka baka la batho? Hoo ke ho nka libopeho tse peli joale ka lempetje. Sebopeho se seng ke seo a se bontšang batho, se seng ke seo e leng sona sa hae, seo a itsebang a le sona. Hoo ke ho thetsa batho ba 'motsang, hobane ba tla mo hopolela seo aleng sona. Hape hoo ke ho ithetsa le hona. Bophelo bo joalo bo bobe, hobane ke ho etsa leshano habeli ka nako e le 'ngoe: ho thetsa batho ba bang, le ho ithetsa. Ho molemo hore motho a bue seo a ikutloang sona. A bue maikutlo a hae, kamoo eena a bonang kateng, ho ena le hore a bue sesele ke ho tšaba batho.

Ho molemo hore motho a etse seo pelo ea hae e reng a se etse, seo letsoalo la hae le mo emelang ho sona, ho e-na le hore a se ke a se etsa ke ho tšaba batho, hobane hoo ke ho iketsa batho ba babeli, kapa ba bangata: motho e mong lipuong, liketsong, mahlong a batho; motho

Digitized by Google

osele sephiring, bonnotšing, maikutlong, maikutlong a pelo. Batho ba ka mpa ba bua seo ba se buang, ha ke na taba. Ke tšoanetse ho phela bophelo ba ka kamoo ke bopehileng kateng, e seng hore ke iketse seo ke seng sona. Pelo ea ka e batla ho loka, 'me nke ke ka tlohela ho loka hoo ka hobane batho kaofela ba ho hloile. Pelo ea ka e ila bobe bohle, 'me nke ke ka tšaba ho rialo ka baka la batho. Nka mpa ka shoa, ho e-na le hore ke phele bophelo ba ka kamoo ho ratang batho kateng, e seng kamoo 'na ke ratang kateng.

Mehopolo ea hae e ne e nahana tsena. A re ha ho na'ng, leha a ka songoa, a senyeha lebitso, ha a tlohile hae, ho e-na le hore a lule, empa a rata ho tloha.

Tabanyana e ileng ea e-ba bohlokonyana ho eena, ke ha a hopola ntat'ae, le ba ntlo ea bo kaofela. A utloa a qenehela ntat'ae haholo, ha a hopola tseo batho ba motse ba tla 'motsa tsona, le tseo ba tla li bua ho eena. Le 'm'ae a mo qenehela haholo, mosali oa batho, a mo hlomohela.

Empa a re: "Ha ho kamoo nka

Digitized by Google

etsang kateng. Ha ke sa ba siee, ha ke tle ke ka phela kamoo ke ratang. Ke tla 'ne ke bone le ho utloa tseo ke sa rateng ho li utloa. Le teng lentsoe le itse ke batle Molimo, 'me ha ke sa ba siee, etlaba ke hana taelo ea E moholo le ho bona baholo ba ka. Ha eba e le batho ba lokileng, teng ruri ha ba lahleha ha ke ba siile; Molimo o itseng ke tlohe o tla ba bona, o tla ba hlokomela. Le teng ha eba ha ba loka kamoo ba neng ba tšoanetse, ke molato oa bona ba 'notši, hase oa ka. Etsoe ba tla shoa ba 'notši. e mong ka tsatsi la hae, ka bonngoe joalo. Re ke ke ra 'na ra ba 'moho kamehla, 'me he ha ke sa ee ho batla Molimo, e tla re mohla re teanang, ke fumane kapa bona o ba thabetse, 'me o ntlhonametse ka hore ha kea ka ka mamela taelo. Hape ha ba sa bone lintho kamoo 'na ke li bonang kateng, hase molato oa bona, hase molato oa ka, ke kamoo re bōpiloeng kateng, hore re se ke ra tšoana".

Mehopolo e meng ea hae e ne e tsamaea le moo. A hopola le tsona likhomo, hore phoofolo tsa batho li tla ba tsietsing ea ho hloka molisa,

Digitized by Google

e seng molisa feela, empa e leng molisa oa sebele, molisa oa 'nete, ea alosang ka lerato. A hopola ho lla ha tsona bosiu ha a li bona la qetello. A ba a nyaroha ha a hopola kamoo li neng li le joale ka hola li tseba morero oa pelo ea hae. Ho lla ho tletseng masoabi ha khomo tse peli tse neng li bohla hamonatenate mehla, ho fetohile, ho fokola, ho soabile, ho hlomola pelo. Ha a hopola lipholo le likhomo kaofela kamoo li neng li le kateng ha a tsamaea, a utloa a li qenehela, 'me a ba a re ka pelong: "Ea mpōpileng tje, o tla le hlokomela a be a le batlele molisa e mong."

O na a sa tsebe hore hae koana batho ba tšoere bothata.

Le chabile letsatsi. Ho tsohiloe. Ba lebella Fekisi hore a hlahe, a hame, li alohe. Empa tebellong eo, ha ba ka ba 'mona, leha e le ho mo utloela. Ba lekile ho hama likhomo, tsa hana. Tsa raha, tsa baleha. Tse peli tseo re li boletseng tsona tsa hana le ho antša manamane a tsona. Pelo tsa tsona li ne li le ho molisa oa tsona. Etsoe li 'mone ha a tsamaea, tsa ba tsa tseba, kea kholoa, hore li 'mona la qetello. Batho

Digitized by Google

ha ba ka ba makala haholo ke ha likhomo li ba hana, li ba raha. Mehleng eo, esita le mehleng ea morao, nka re esita le joale libakeng tse ling ho sa le joalo. Khomo li ne li tseba lentsoe la molisa oa tsona, li mo utloa le ka monko. Li ne li mo latela ha a li bitsa. Ha molisa eo a kula, kapa a tšoeroe ke ho hong, e ne e ba ha ho tl'o hangoa, hobane likhomo li ne li ba hana, ha ese mohlomong ea hamang a mpe a apare kobo ea molisa. Ke hore ha molisa a eta, a siee kobo, hore likhomo ha li utloa monko oa eona, li eme, ba li hame. Ho no ho le joalo, ho sa le joalo, le kajeno ńga tse ling.

Batho ha ba bona tsatsi le phahama, ba sa 'mone, ba makala haholo, ba qala ho botsa le ho botsisisa.

Ntat'ae le 'm'ae, bona ka pelong ba ne se ba re ngoan'a bona o bolailoe ke batho. Haholo ba ne ba belaela ka batho ba bolaileng Sebati, ka ha Fekisi batho ba ne ba mo thibe ha a re o ea pheteletsa mali a Sebati ho babolai bao. Batho ba tlala-tlala le metse ho botsa hore na ha ho ea kileng a bona Fekisi. Eare ha le rapama, la bea ba bangata

Digitized by Google

mahlomoleng, hobane Fekisi o na a ratoa haholo ke sechaba ka baka la molemo oa hae, le lerato la hae, le ho sireletsa ba fokolang. Eare ha le hata holim'a lithaba, ba qala ho lla batho, haholo basali. Ba lla habohloko. Baroetsana le bona ba lla habohloko, etsoe ba bangata har'a bona ke ba neng ba lebeletse ka tebello e kholo hore ba tla nyaloa ke eena, leha a na a e-so ho lahlele lentsoe leha le le leng. Empa ba be ba lebeletse haholo hore mohlomong tsatsi le tla chaba, leo a tla bua ka lona.

Ho no ho ikitlaelitsoe ke methepa, ho se ea ratang hore a fosoe, kapa a fetoe ke mohlankana eo, etsoe o na a se motle feela liketsong, o na a le motle le sebopehong, botle bo tsotoang, a eme ka litlhako, a itse rao, empa e se motollo; a teteane hamonate; a se motenya, a se mosesane, a le hare hantle. Sefahlehong, o na a le mosootho, a le mochitja; moriri o le bolea, o se khoilikoenyane; mahlo a le maphatšoa, joale ka a leholi; nama e tšoeu, e tlas'a thaka, e hlile e le tšoeu e hlakile; 'mala o hare ho leihlo o le mosootho; mahlo a hae a le nchocho, e le metsu,

Digitized by Google

empa a le bonolo, a khanya khotso kamehla. Meno a na a le masoeu toaa; nko e le nchocho hamonate, empa e se motsu joale ka nko tsa makhooa; tsebe li tšabile moriri, li qahame, empa li se mahaha, li se lisholo; moriri o sekelelitse hantle, o sietse phatla sebaka.

Lentsoe le ne le le letenya hamonate. Ha a bua, eka o ntse a bina pina. Ha a bua, ngoanana a sokamise hlohoana, e ke hoja a bonya le eena. Ha a bua e ke a ke ke a khaotsa. Bo-'m'a baroetsana ba ne ba mo talimile, ba mo tšepile, ba rata eka a ka nyala bana ba bona. Methepa ha e bapala, kapa e hobela, kapa e khiba, kapa e bina, mahlo a ne a le ho eena kaofela; e le eena eo e mong le e mong a ratang hore a bonoe ke eena. Le hona e le eena eo a binang ka baka la hae, a binela eena, leha a sa hlalose, a tsebela ntho ka pelong. Habeli kapa hararo, e meng methepa, e neng e lekile ho ipontša ka mekhoa e mengata ho mohlankana oa rōna, ea hlōloa ke lipelo, ea hlōloa ke lerato. Ea ea habo mohlankana oa rōna. Ka lapeng ea fihla ea thethebala. Ho il'o iketoa.

Digitized by Google

Sebopeho sa mohlankana oa rōna ka kakaretso, se ne se ipolela hore ke enoa *motho.* Kopana le eena tseleng, u bue mantsoe a le mabeli a le mararo le eena, u tla utloa u mo rata, u mo tšepa, u utloa hore u bua le motho. Sebopeho sa hae kaofela se ne se bolela hore ke enoa *motho.* Mahlo a hae, hang ha u a talima, u tla fumana hore a tletse 'nete, ha a na thetso.

Ke ka hoo eitseng ha le hata holim'a lithaba, batho ba sa 'mone, seboko sa tsoha. Baroetsana ba llela monna eo ba neng ba mo tšepile. Basali ba llela bana ba bona ba fetiloeng ke monna oa sebele. Sechaba sa llela mothusi ea neng a se thusa. Thaka tsa hae tsa robala pelo li le mpe. Haholo thaka ena eo Fekisi a neng a e sireletsa ho bo 'mampoli, ea hlomoha lipelo, ea ikutloa hore kajeno raka le shoetsoe ke molebo. Ba bang ba rera ho ea 'matla, ba mpa ba hlōloa hore na ba ka 'matlela kae, etsoe bongata bo ne bo kholoa hore o fenethiloe, o fenethetsoe hobane a bua 'nete le pel'a morena, a sa tšabe ho bua phatlalatsa kamoo a tsebang litaba kateng. Kholo eo ea hore o

Digitized by Google

fenethiloe, ke eona e ileng ea thusa haholo hore batho ba se ke ba phalla kahohle ho ea 'matla.

Athe eena moo a leng teng, o ntse a re ekaba o buoa hampe koana hae, athe hoa lluoa, oa lleloa. Khopolo ea hore mohlomong batho ba ka mo phallela ea kena ho eena. Eaba moo a qalang ho matha hape. A titima bosiu boo bohle, a sa phomole, a sa robale, a sa hetle morao, a talimile pele feela bochabela.

Eare ha bo e-sa, a be a tsoile meeling ea naha ea ba-Sotho, joale a se a le libakeng tseo a qalang ho fihla ho tsona. A 'na a tsamaea joalo a ntse a matha, ho fihlela tsatsi le chaba hape. Le lona o na a sa le makalle haholo joale ka mehla. Taba e kholo e ne e le hore a ikutloe hore joale o moo bahabo ba ke keng ba hlola ba mo fumana. Eare ha le chaba, la chaba lithabeng lisele, tseo a sa li tsebeng. O na a tseba feela hore joale o tsamaea har'a sa Tlokoeng sechaba. Empa ha e le hore o ho kae, bakeng sefe, teng o na a sa tsebe, a sa rate le ho fapohela metseng, hore ka ho etsa joalo, mohlomong bahabo ba ka fumana mohlala, kapa ho-

Digitized by Google

na moo a fapohetseng teng, a ka tšoha a tsejoa ke e mong ea kileng a etela habo Le-Sotho, ka ha ho tsamaea ho sa tsejoe, leoto e le moloi, kamoo mo-Sotho a bolelang kateng. A rera ke hona ho itsamaela a 'notši, a sa khelohele kae kapa kae.

Ha a ntse a tsamaea tje, o na a ikutloa hore ho baholo ba hae o shoele, ha ba sa tla teana. O na a ikutloa hore ho thaka ea habo, metsoalle, likhaitseli, motse, makhomo, lefatše la habo o shoele, o joale ka ea seng a le ka lebitleng. A re a sa ntsane a nahana tseo, a fihla selibeng, e le ha makhomo a tloaela makhulo, 'me a lula teng, a phomola, etsoe o na a tsamaile matsatsi a mabeli le masiu a 'ona,, a e-so ho robale, a e-so ho phomole.

Digitized by Google

VII

. Fekisi o feta naheng ea .
. . . . Batlokoa . . . .

Digitized by Google

Digitized by Google

LULA selibeng, a phomola. A noa metsi a sona a pholileng. A ntša bohobenyana ba hae, a ja. A ntoo paqama moriting oa seliba seo, ho ikhutsa hanyenyane. A phutha mangole, a busa lintši, 'me kapele a re pheu! ke boroko. A robala boroko bo boholo, bo monate, bo khathollang, bo nchafatsang, bo fang motho matla. A robala boroko bo se nang litoro. Eare moo a phaphamang, a fumana tsatsi le se le rapame, meriti e se e lepeletse, makhomo a se a fulela hae. A tsoha, a ema a qamaka, a ntoo boela a e-noa, a e-ja, eaba hona a emang a tsamaea. Ho no ho pholile hamonate. Ha a qala ho ema a utloa mesifa e le bohloko, manonyello kaofela a lokolohile, a le bohloko, litho li opa, eka motho ea kulang, le maoto a hahametse, a tiile habohloko. A utloisisa hore ha a kule, empa e le hobane a mathile matsatsi a mabeli le masiu a 'ona, a sa phomo-

Digitized by Google

le, a sa robale, le hona a matha har'a liphoka.

A ikhothatsa ka ho re o tla hlaphoheloa kapele, hobane joale o fumane boroko. Ha fela ha e-ba joalo. Eare ha a tsamaile sebakanyana se itseng, a utloa matla a hae a boela a e-ba teng, ho opa ho fela, manonyello a kopana.

Eare ha le hata lithaba, a qala ho hetla. Ha e sa le a tloha a sa hetle, eka holane e tla re ha a hetla a bone bahabo ba mo phallelang. A hetla, a ba a lula fatše. A bona lithaba tsa habo, a li bonela hole, li se li hlahile ka lintlha feela. Eaba o re: "Lumela, lefatše la heso, lefatše le ratehang har'a mafatše 'ohle. Nka be ke se mona, hoja e se ka baka la liketso tse mpe tsa batho. Ke ne ke tla lula, ke be ke shoele le-Sotho. Lumela, naha ea bo-ntate, moo makhomo a nonang teng, le manku, le liphoofolo kaofela li atang haholo."

Meokho ea re kelee mahlong a hae. A le bona letsatsi ha le likela, le likela hona lithabeng tsela tsa habo. A li bona, a li bonela hole. Eaba o re ka pelong: "Ea setseng ke ea setseng. Se ratoang

Digitized by Google

ke e mong motho, e mong ha a se rate. Ba setseng ba ituletse ka khotso." A ikutloa hore ke la qetello a bona lithaba tsa le-Sotho.

A ema a tsamaea hobane le likele. A tsamaea har'a metse e mengata ea ba-Tlokoa. Empa o na a sa fapohele, o na a iphetela feela. Ho tla mesong a feta motseng o mong; e le mokete o moholo, ho hobeloa; empa a sa tsebe hore na ke mokete oa eng. A re a ntse a tsamaea, a oela motho holimo a tahiloe, a se a tjapaletse fatše. Ho bonahala hore motho eo o hlatsitse haholo, joale o na a se a hlatsa mali feela. Fekisi a ema motsotso moo, a ntse a leka ho mo thusa. Eare hobane khoho tsa pele li lle, a utloa batho ba bua, ba rera ho bolaea e mong sehlōhō. A utloa lekunutu la bona. A utloa le moo ho thoeng o tla ekeloa teng. Eaba ba bang ba etella pele, ka tsela eo Fekisi a tsamaeang ka eona. E mong a khutla a boela hae, ho lata eo ea kunutiloeng. Ba tla ba buisana hantle, ka khotso. Athe e mong ho bona o rerile e mong. Fekisi a re mokhoa oa batho o mobe ruri. Ho buisana le motho joale ka motsoalle, empa u rerile ho 'molaea,

Digitized by Google

ke ntho e mpe le ho feta bohlabaphieo.

A ema a ba sala morao, a tsamaea a ngotlile mohoasa, ba ba ba fihla ńgalong ea polao. Ba re ba ntse ba tsamaea, hang ka ho panya ha leihlo, banna ba bane ba tlōlela e mong ba mo liha fatše. Eare melamu ha e qala ho phahama, motho oa bona a be a se a e-oa fatše, a bokolla. Eare ba elelloa, ba elelloa ba babeli ba bona ba le fatše, ba hoehla. Ba setseng ba baleha, empa ba baleha joalo e le mahlatsipa. O joalo Fekisi. Ha a fete motho a le tsietsing. Ke mothusi oa ba tujoang, le ba tlatlapuoang. Monna oa batho ea thusitsoeng, ea lopolotsoeng ke Fekisi, a mo leboha, ka liteboho tsohle. A ba a batla a re ke molimo oa hae. A 'motsa lipotso tse ngata, tsa moo a tsoang teng, le moo a hopotseng teng, le mokhoa oo a mo thusitseng ka oona. Fekisi a araba hakhutšoane lipotsong tseo kaofela. Potsong ea pele, a bolela moo a tsoang teng, a khutsa-khutsa, a ntoo bolela moo a hopotseng ho ea teng. Litaba tsa hae tsa makatsa motsoalle oa hae haholo-holo.

Digitized by Google

"U re u tsoa le-Sotho, u tlositsoe ke ho ata ha bokhopo teng?"

"E."

"U re u ea Ntsoana-Tsatsi?"

"E."

Ntsoana-Tsatsi ke kae?"

"Ha ke tsebe. Ke tseba feela hore ke bochabela".

"Ke eng e hona teng, eo u e bela-beletsoeng hakalo?"

"[illegible]ho loka, hobane ke batla hona. Ke m[illegible]o Molimo oo ke o batlang o ahileng teng."

"Ke hore monna, u tla khutla neng teng?"

"Ha ke sa tla khutla."

"Ha u rialo ke hore ha u sa tla bona ntat'ao, le 'm'ao, le banab'eno hape lefatšeng?"

"E."

"Ke hore u se u tela menate ea lefatše la heno le methepa ea heno kaofela?"

"E. Ha ke na taba le methepa. Methepa eo u buang ka eona, ke eona eo hangata bokhopo bo hlahang ka baka la eona. Lintoa li hlaha ka eona methepa eo, le lipolao".

"Mona kea u lumela. Na u tseba lebaka leo banna baa ba neng

Digitized by Google

ba mpolaela lona?"

"Che ha ke le tsebe."

"Ke bolaeloa methepa. Ke ne ke bue le khomohali e 'ngoe, 'me ra utloana, ea e-ba mochesi oa ka. Hamorao ka boela ka ratana le e mong, athe khomohali tsena ke tseo bengali ba li ratang, 'me eitse ha li ba koenehela, ha thoe, ke ka baka la ka. Ke moo ke reng mona teng ke lumellana le uena. Empa ha ke ikutloe hore nka hla ka khaohana le bona. Bana bao ke ba tsekisoang bona ke tla khaohana le bona. Empa ha e le ba bang, ha ke ikutloe.

Fekisi a khutsa-khutsa, a ntoo re: "Ha e le moo u batlile u bolaoa ka baka la bona ha u bake ke'ng, ua khaohana le bona?

"Che, ke ne ke re ke sa —". Hona moo ba utloa lentsoe le bohloko, le kenang pelong, lentsoe le kang la motho ea kōpang thuso ha a le makhatheng a lefu. Fekisi a phallela teng. Motsoalle oa hae a baleha. Fekisi o batlile nako e telele, a sa bone letho. Qetellong a kena tseleng a tsamaea. A re a sa tsamaea, a oela motho holimo a se a rapaletse a shoele, a sa

Digitized by Google

ntsane a chesa, ho bonahala o tsoa bolaoa haufi. Boko bo se bo le kantle. Eaba o mo hulela lengopeng, a bea makote holim'a hae, hore a se ke a jeoa ke libatana tsa naha. A ntoo tsoela pele leetong la hae. A matha haholo hore a tlohe, a tsoe motseng oo o mobe. Ba e-sa a se a le hole le oona. Tseleng a hlaheloa ke mehopolo e mengata-ngata.

Ea ka holane a bona setopo sa mohats'a Phakoane. Ea ka holane a bona le eona koakoa ha e hanella hlohong ea hae. Ea ka o bona setopo sa Sebati moo se fenethetsoeng teng. Lentsoe la Phakoane ha a se a jeoa ke letsoalo, la lla tsebeng tsa hae. Sello sa motho eo a mo fumaneng a se a shoele tseleng sa mo kena pelong. Lintho tsena kaofela tsa mo hlokofatsa moeeng. Eaba o lelalla holimo, a talima letsatsi. A fumana le ntse le le joale ka mehla. A hopola taba tsa motsoalle oa hae, monna-moholo oa habo, ha a re: "Molimo ka ho bona liketso tse mpe tsa batho, o bile oa emella hole."

Eare ha khopolo eo e mo hlahela, a ba a utloa eka ho nkha monko o

Digitized by Google

mobe oa botahoa, oa polao, le e joalo sebakeng. A thibana moea, a phefumoloha ka thata. E ne e ka hoja tsohle tse mpe tseo a li boneng li se li silafalitse naha, le hona eka li ea mo qhoela. A hopola tsa moshanyana oa Senkatana, le tsa Kholumolumo, 'me a makala ke ho hloka teboho ha batho, ha ba be ba rere ho bolaea motho ea ba lopolotseng, re ka re, ea ba ntšitseng lebitleng leo ba neng ba epetsoe ho lona ba ntse ba utloa, mpeng ea sebatana seo.

A ipotsa hore na ekaba Kholumolumo eo e ne e le eng, le hore na ekaba e ne e qetile batho joale ka ha bokhopo bo ba qetile. ho se le a mong ea phelang.

Mehopolo e joalo ea 'na ea hlahahlaha khafetsa ho eena hona tsatsing leo. Eare moo a phaphamang ke ho re moo mehopolo eo e tlohang ho eena, a fihlela hore e se e le mantsiboea; letsatsi le se le hatile holim'a lithaba, bosiu bo atametse. Leha ho le joalo, a 'na a tsamaea ho fihlela bosiu bo boholo, a ntoo itšetleha ka sehlahla ho robala. A robala haholo; eare ha a phaphama, a fihlela ho se ho sele; eaba oa

Digitized by Google

ema, o tsoela pele leetong la hae. Ho tloha motseng oa ba-Tlokoa ho tla fihla mona, o na a e-so ho ka a bona motse, kapa khomo, kapa phoofolo efe le efe e ruiloeng. Le hona tseleng ha a ka a teana le motho le a mong. E ne e le motse oa qetello, e seng oa qetello ho ba-Sotho feela empa oa qetello ho batho bohle. E ne e le oona oa qetello ka nqa bochabela.

Ho tloha moo joale e ne e le nahathothe, le mafeella feela, moo ho seng motho. E ne e le naha ea liphoofolo feela, e le naha ea mahoatata a maholo, a phatlaletseng, a tletseng liphoofolo tsa mefutafuta. Metsi a na a le teng mahoatateng ao, empa a se mangata; le hona a fumanoa ka thata, ho batleha motho ea tsebang naha hantle hore a fumane metsi kapele, kapa ea tsebang mokhoa oa liphoofolo ha li ea noa.

Moo a leng teng e ne e le phahameng e kholo, ka holimo ho lithaba 'me o na a le lekhatheng la ho theoha, ho theohela tlase mahoatoteng. Ha motho a le moo holim'a lithaba tseo, o na a ka bona hole, haholo ka ngá bochabela hobane naha

Digitized by Google

e ne e oele, e bataletse ho ea likella hole-hole. Ka ŋga bophirimela motho o na a sitoa ho bona hole ka baka la lithaba.

Eare hobane a tsohe, a tsamaea, a kena tseleng hape. A re a sa le lintšing tsa lithaba, la chaba letsatsi. La hlaha hole-hole, ka nqane ho mahoatata kaofela.

La chaba le khanya khotso, le khanya lerato. La chaba le rateha e bile e ka le tlisa litaba tse monate. A le talima ha le chaba, 'me la mo otla phatleng. Ha le qala ho mo chabela a le talimisisa, a sa re letho ka mahlaseli a lona. A fumana e le pitikoe e tšoeu e halimang. Ho halima ha lona eka ha seipone ha se le letsatsing. Ha a le talimisisa a fumana eka le ntse le tlōla-tlōla. Eka ho teng lintho tse phelang, tse tletseng thabo le nyakallo ho lona. Letsatsi e ka moromuoa ea tlisang litaba tse monate, ea tsamaeang ka nyakallo, ka bobebo, hobane taba tsa hae e le tsa khotso, e le tsa molemo ho batho bohle.

Ha a talimisisa ea ka holane ruri a bone hantle, ka mahlo a hae hona moo letsatsi le tsoang teng. E seng hore a bona Ntsoana-Tsatsi,

Digitized by Google

empa e leng hore a bona hore Ntsoana-Tsatsi e haufi haholo le moo a le boneng le chaba teng. Eaba o ikhurumetsa hloho. A re na ekaba ho tla ba joang ha a fihla moo a hopotseng teng! Na ekaba ho tla ba joang ha a fihla moo a hlolohetsoeng teng! Motseng oa ba lokileng! Motseng oa khotso, oa lerato! Hae ho Morena e moholo! Hae ha habo letsatsi! Hae ha habo batho kaofela ba phetseng ka bokhabane! Hae ha Molimo!!

"Na ekaba ho tla ba joang, ho tla ba joang ha, ke fihla teng!!"

Eaba oa ikhurumolla, 'me a talima letsatsing ka matla a maholo. a re: "Oho Molimo o lokileng, o lokileng ho feta letsatsi, o khanyang ka khanya e fetang ea letsatsi, o hloekileng, o mosa. o ilang bokhopo le monko oa bona; Morena, ke tlohile hae ho tla u batla. Ke utloile hore khale, boholo-holo. u no u ahile le batho, ua mpa ua tloha ho bona ka baka la liketso tsa bona tse mpe, ua emella thōko. Ke tla ho uena. Morena, ke kōpa khauhelo. ke kōpa kamohelo motseng oa hao, Morena. Ke hloile bobe bohle. ke ka baka leo ke itlisang ho uena ea lokileng, 'me

Digitized by Google

kea tseba hore ha ke na tokelo ea ho amoheloa, hobane ke ngoana oa bao u balehileng ka baka la bona. Ke nama ea nama ea bona, lesapo la masapo a bona, ngoana oa lira tsa hao, Morena. Empa leha ke le joalo, Morena, ruri liketso tsa baheso le 'na ha ke li rate, li mpe. Oho nkhauhele, u nkamohele ha hao, Morena. Lentsoe la hao le ne le mphihlele ke le naheng, la re, ke u batle, 'me ke 'na enoa, ke tlile ho u batla. Oho, mamela thapelo ea lekhabunyane la hao, 'me u ntataise tseleng, ke be ke e'o fihla ha hao Moreneng."

Digitized by Google

VIII

. Fekisi o haola mahoatata .

Digitized by Google

Digitized by Google

HAPELO e tsoa ngoloa kee makatsang; hoba mehleng ena ba tsebang thapelo, le mokhoa oa ho bua le Molimo, ba ka fumana e le thapelo e makatsang.

Ke thapelo ea motho ea buang le Molimo joale ka hola a bua le morena oa lefatše. O kōpa ho Molimo joale ka ha motho a qosa ntho ho morena oa hae. Thapelo e joalo ke eona thapelo ea 'nete. Motho ha a kōpa ntho ho morena, o kōpa a tšepile, a lebeletse karabo le hona ho morena eo a qosang ho eena. 'Me ke tšoanelo hore, ha motho a hlahisa thapelo ea hae ho Molimo, a e hlahise ka tšepo, ka tebello, a lebeletse ho etsahala ha seo a se kōpileng, e seng ho etsa mantsoe feela. Hoo hase thapelo, ke hona ho ikaketsa. Hape motho ha a qosa ho morena, o qosa a ntse a tseba hore morena ha a arabe kapele; mohlomong motho a ka kōpa, empa a fumana seo a se kōpileng ho se ho fetile selemo, kapa lilemo. Mohla-

Digitized by Google

nkana oa rōna o kōpile a tseba sebopeho sa marena, etsoe o na a hopola hore Molimo e ntse e le motho oa nama le mali joale ka marena 'ohle; 'me a kōpa joalo ka ha ho kōpuoa ho morena. Hape a tseba hore marena a rata ho khathatsoa ha a tla fa motho kapele. Eare hobane a rapele joalo, a qala ho theoha thabeng.

A theoha mahlo a hae a haneletse bochabela, ka nqane ho mahoatata, moo a boneng letsatsi le chaba teng. Tsatsing leo o na a se na le thathana feela ea bohobe, a se na leha e le sehoapanyana feela. Ka la maobane o robetse le e batang. A theoha, a theoha, a ba a ea fihla fatše. O na a qalile ho theoha ha letsatsi le chaba, a fihla fatše ha le rapama. E se hore o na a tsamaea butle, e ne e le ka baka la bolelele ba litha-ba. Ha a fihla fatše, moo ho tsitsitseng, a hla a qala ho tsamaea ka matla. O tsamaile joalo a ba a robala har'a naha, har'a mahoatata ao. Tlala joale le eona e kene. Mehlape ea liphoofolo eona e ne e le mengata, ho le litšephe, matsa, khokong, none, nare, pulumo, 'mutlanyana, tsohle-tsohle.

Digitized by Google

O robetse mala a lla a hae ke tlala. A robala, liphoofolo a li bona, empa a sitoa ho li bolaea ka ho hloka ntja. Mofero o no o le moholo mahoatateng ao. 'Me eare bosiu, ha a robetse, a hla a likela har'a oona. A robala nahathothe, hole le batho, har'a libatana. A 'na a utloa phokojoe feela ho ngaea har'a thota. Ho no ho lla phokojoe, ho lla lefiritšoane, le tse ling kaofela. A robala boroko bo bohloko nahathotheng eo, eka hoja libatana li tla fihla, li mo harole a sa ile le boroko. A phaphama khafetsa. A re ka utloa mohoasa oa moea ha o tsukutla joang, a tlolele holimo, a re libatana li fihlile. E ea ne e re ha a re oa robala, a be a tsosoa ke sello sa phoofolo, e le tse jang tse ling ha li tšoara tseo li li jang. A tsoha e sa le hosasa, pele ho letsatsi, ke ho tšaba, a kena tseleng. Mahoatateng ana o na a tsamaee habohloko le ke joang ba teng bo boholo, bo khutlang ka holimo ho mangole, bakeng tse ling bo khutla thekeng. Leha ho le joalo, a 'na a tsoela-tsoela, empa a fokotse, a hloka matla ke tlala. O tsamaile joalo ho fihlela motšeare o moholo. Le-

Digitized by Google

tsatsi joale la chesa haholo, hoo a neng a batla a sitoa ho mamella ho chesa ha lona. Liphoofolo tsa hlekeha, ha a tsebe hore na tsa leba kae. Ha khutsa ha re tu. Moea oa khutsa tu.

La chesa letsatsi, habohloko, 'me la 'makela tlala. A lula fatše ke mokhathala, mahlo a le matšo, hloho e tsekela, matla a felile, tlala e kene habohloko ho eena. A sa lutse moo, a utloa: soahla, soahla. A emisa hloho, 'me a bona tšephe e tsamaela ho eena e sa 'mone ke mofero. Eaba o phakisa a kokobela. Eare ha e qala ho 'mona, a be a se a e bata ka molamu, a ba a e lahla fatše. A ntša thipa, a e buha, a ntša mokhekhetho, 'me a tsamaela moo joang bo seng boholo, a fehla mollo, a besa, a ja. Ka ho hloka metsi, a noa mali a phoofolo eo a e bolaileng. Lenyora la kokobela. Tlala ea tsoa. Matla a boela ho eena. Eaba o besa e 'ngoe mofaho. E 'ngoe a e bèka hasesane, a etsa lihoapa. Eare ha a hopola moo a tsoang teng, a fihlela ho le hole-hole. A ikutloa hore joale o feelleng. O hole le batho. O har'a libatana. Hobane a je, a etse mofaho, a ema

Digitized by Google

a tsamaea.

A e-so ho tsamaee, fihleloa ke matsoalo le ho tšaba. Ha re, a khutle, a boele morao. Ha a bona hohle e le libatana feela, a hlaheloa ke mehopolo e mengata e mo tšosang. Empa ho khutla hona a re, che, a ka mpa a shoela hona mona nahathothe, ho e-na le hore a khutle. A boela a rapela hore Molimo o mo thuse, o mo fetise litsietsing tseo kaofela. A tsamaea joalo, la ba la likela, la ba la chaba hape a ntse a le lehoatateng leo. Joale lithaba tseo a theohileng ho tsona o na a se a li bonela hole, le hona li se li bile li le nyenyane ke bohole, empa e le hona lithota li alehileng ka pele ho eena. A tsamaea joalo ka tsietsi litšiu tse ka qetang letsoho. Nama ea tšephe e ne e sa le teng, leha e ne e se e se kae, etsoe o na a e-ja ka ho ipaballa.

Empa joale lenyora la kena. A oma habohloko ka hanong. A oma mathe. A oma 'metso. Mahlo a fifala a hae. Eare ha a phahamisa hloho, a bona khama e feta pel'a hae, e se na taba le eena. A e bona e sa re letho ka likhama tse ling, e itsamaela joale ka phoofolo e hlanyang.

Digitized by Google

Ho bonahala hore e mathile haholo, e khathetse, e lihile litsebe, e ntšitse leleme. A e sala morao, la ba la likela, bosiu ba ba ba e-sa. Eare ha le phahama, ha makhomo a tloaela makhulo, a bona khama eo joale e tsamaea kapele, e phakisetsa, e tsoha molota. Qetellong ea ba ea hlehla. Le eena, leha a ne a khathetse ke lenyora, a tiisetsa, 'me a re a sa nyolla mahlo a bona sehlophana sa lifate har'a lefeella.

Ha a fihla ho tsona, a fumana seliba se seholo, se kollang ka matla, se metsi a mangata, se bile se entse mokhoabo katlase. Ea fihla ea e-noa, khama eo. A fihla a rola meroalo, a noa, a ntoo ea moriting oa lifate tseo, a phomola teng. A ntša nama ea hae joale, a ja, a khora. A hlaphoheloa, a tsoha molota. Matla a boela ho eena. A ntoo lula moriting, a itokisetsa ho robala. A lebella khama ha e e-noa metsi. Ea a noa, a ba a hopola hore ha e-sa tla kholoa. Qetellong ea phahamisa hloho, ea phefumoloha, ea qamaka, ea emisa litsebe, ea boela ea e-noa hape. Ka morao ho moo ea tsoa metsing, ea botha ka thōko ho liliba tseo. Ea tsoa metsing e phe-

Digitized by Google

la, e le khama. Ea tsoa teng e le bohlale, e le bobebo, e le mokhoabo.

A phakisa a bona hore mohlomong liphoofolo li tla tla mo hlopha ha li tla noa, hobane le tsona litau lia nyoroa. Eaba o hloella holimo lifateng, nka re makaleng a lifate. A a lokisa hantle, eaba o bea thotoana ea hae teng, oa lula. A e-soho lule, a isa mahlo phoofolong ena khama. A bona joale e thuisa hamonate, e iketlile, e bothile haufi le seliba. A isa mahlo selibeng, a se talima, a ipotsa hore na metsi a seliba ke'ng! "Ke'ng ena eo khama e hleng e siee mohlape, e siee lekhulo, 'me e tsamaee matsatsi-tsatsi e ntse e lla, e llela eona? Ena eo e reng ha e e fumane, hang e hlaphoheloe, e phele, metsi ana a na le matla a makakang! Le 'na ke noele, 'me joale ke elile mahlo, ke motho." A re a sa ntse a bua joalo ka pelo, a nkeha ke sephumo sa boroko.

Motšeare o moholo a tsosoa ke lerata le leholo. Ha a talima, a fihlela liphofotsoana tsohle-tsohle li se li bōkane mona selibeng. A li boha a le holimo makaleng a lifate, tsona li sa 'mone. Eare ha le rapa-

Digitized by Google

ma, tsa tloha selibeng, tsa ea le makhulo. Seliba sa sala se le feela. Eaba oa theoha. A ina litlhotse tseo a neng a li nke ha a tloha hae metsing, 'me a iketsetsa meqathatso ka tsona. A ba a etsa ho kang lekuka le lenyenyane la ho nka metsi ha a tsamaea. Hobane a qete tseo, a boela a ja, a noa; eaba lea likela letsatsi. La mo likella hape a ntse a le nahathothe.

A nyolohela makaleng a lifate moo a lokisitseng teng, a robala. A e-so ho robale, a talima bochabela, 'me a ipea ho Molimo hore o mo sireletse litsietsing tsohle, a tle a be a e'o fihla hae ha oona. Hape a hlahisa teboho ea hae, ha a babaletsoe, a ba a tla fihla lilibeng tsena. "Kea u rapela, Morena Molimo, hore oho hle, u nkele hloko, u mpoloke leetong la ka. U mphepe ha ke lapile. U 'namolele ho libatana tsa naha. U ntoanele ke tle ke be ke phethe leeto la ka ka khotso. Morena, ke leboha metsi ao u 'neileng 'ona, ha ke ne ke nyoriloe, ke khathetse, ke tenehile pelo. 'Me joale ke ikōpela hore, oho hle, Morena, ho uena ea lokileng, a nke ke be joale ka lifate tsena ke lutseng holim'a tsona. U

Digitized by Google

be metsi ho 'na, metsi a khathollang, a hlapho llang, 'me ho uena ke none, ke tebise metso."

Eare hobane a ipehe joalo ho Morena, a robala boroko bo bolelele.

Digitized by Google

Digitized by Google

IX

. Fekisi'o'haola naheng tse .
. . . . omileng . . . .

Digitized by Google

Digitized by Google

QATSATSING ana a morao, e ne e re ha Fekisi a qeta thapelo ea hae, a utloe letsoalo la hae le mo lumela hore thapelo ea hae e utloiloe. A robala he hobane a qete thapelo ea hae. Bosiu bo boholo a utloa seboko sa phoofolo hōjana le seliba. Phoofolo eo e lla joale ka phoofolo e shoang. Athe ho joalo; ke tau, e bolaea pulumo. Motsotsonyana ka morao ho sello seo, a bona khanare tse peli tsa mollo li e-tla selibeng, a ba a tseba hore ke tau. Ea fihla ea hlatsoa manala a eona, hobane ke phoofolo e ithatang haholo tau. Eare hobane e qete, ea tloha ho ea ja. A utloa lerata le tšabehang he joale, ha e e-ja. Tle-e-e! Qhoii! Khatu! Tle-e-e! Qhoii! Khatu! Phoofolo ena e ja hampe haholo. Ha e e-ja ntho kapa khomo, e khaola serope hang ka matla, e ea se bobetsa, e hlafuna hanyenyane, e tlanya feela e sa hlafunise. E be e se e khaola hape. E bjabjaretsa feela ha e e-ja.

Digitized by Google

Hobane e qete ho ja, ha boela ha thōla, ha re tu! Ka meso ea hlaha Mphatlalatsane, naleli ea meso, Seqhala-matšoejana. Ea hlaha e khanya ka khanya e kholo, e hlakile, e le tšoeu-tšoeu. Ea hlaha e itlhahanetse, e akofa ho tsamaeeng ha eona. A e talima, 'me a bona linaleli tse ling li bile li hloka khanya ha li bapisoa le eona. Eaba oa ema, o ipea ho Molimo ka thàpelo, a ba a kōpa hore, oho! Molimo o se ke oa tenoa ke ha a ntse a o hloliea ka thapelo. O na a rata ho hlola tsatsi le leng kapa a mabeli lilibeng tseo, hore a ke a phomole, empa ka baka la libatana a tšaba ho lula. Eare tsatsi le e-so ho chabe, a theoha lifateng, a tlatsa lekuka la hae ka metsi, a kena tseleng. Nama ea hae e ne e se e se kae. A tsama-tsamaea, a be a se a fihla hona moo tau e bolaetseng pulumo teng. A fihlela e jele, e bile e siile, e bothile thōkonyana. Eare ha a atamela, ea rorela tlase, empa eena a 'na a atamela. Eaba e tloha e hoantaka butle, e tsamaela thōko. A itela Fekisi, a re se hlahang se ka mpa sa hlaha. A fihla a seha pulumo, a nka ho mo lekaneng, eaba oa feta. Ha a tloha,

Digitized by Google

ea boea tau, ea fihla ea botha phoofolong ea eona. Molimo ha motho a le tsietsing, ruri oa mo loanela, o thethefatsa bohale ba libatana, esita le eona tau.

Mofero ona o moholo joale o no o ntse o ea o fela, joang bo ntse bo kokobela, ho fihlela bo be bo fela, ho sala joang bo botle ba lintho ho fula, e seng mefero. O tsamaile mahoatateng ao matsatsi, a sa bone seliba, a bona liphoofolo feela ka bongata; ho le liphokojoe, liphiri, mafiritšoane. Metsi a hae a ea a ntse a qepha. O na a sa hatlele, ke ho qenehela metsi. Leha a e-noa, o na a e-noa hanyenyane haholo. Empa metsi ao a hae a ba a fela, a sa le har'a lefeella.

O na a ikutloa a le joale ka ea lahlehileng, a le hole le batho, hole le metse, a le mong feelleng har'a libatana, ho le bolutu haholo, ho khutsitse ho itse; tu! Ho lla ha tšitoe, kapa kokoana e 'ngoe feela, ho mo kena pelong habohloko; a nyarohe, a tlōlele holimo. Ho lla ha phoofolo ho mo tšosa, ho harola habohloko; e ke hoja lintho tsena kaofela li mo hlolla, li hlola tsietsi e 'ngoe e kholo e tla mo hlahela. Bo-

Digitized by Google

tle ba naha, le botle ba liphoofolo o na a sa bo bone.

Pelo ea hae e ne e le bohloko, e opa joale ka hloho. Matšoafo a hae a phahame, a re ku! ku! ku! E ne e se e se ho tsamaea, e ne e se e le ho sulubanela pele. Mangole a hae a fokola, a tšerema, a tetema, a sitoa ho mo jara.

Lenyora la ikakhela. Tlala ea ikakhela le eona. Mahlo a hae a eba, a fifala a e-ba matšo. A tsama-tsamaee, a oe. A tsohe ka thata moo a oeleng teng. E re hobane a tsohe, a tsama-tsamaee, a be a se a e-oa hape. Letheka la hae la e-ba bohloko, ea ka hoja le khaohile. A lula fatše. Maru a nyoloha.

Eare ha le rapama, pula ea na haholo-holo. Ha ema matša hohlehohle. A koloba, empa e seng ho topela, hobane kōbo ea khomo, ha e lebisitsoe boea kantle, ha e topele. Pula eo ea mo khatholla haholo. Ha phola. Mofuthu le ho chesa ha letsatsi ha fela. A noa metsi a pula, metsi a macha, a ntoo ema, a tsoela pele a ntse a qaputsa har'a metsi. Ha a ntse a tsamaea, a fihla moo ho neleng sefako se seholo. A tsamaea-tsamaea, a fumana phoofolo e shoe-

Digitized by Google

le. Kapa e bolailoe ke sefako, kapa ke ho hong, teng o na a ṣa tsebe. A ntša thipa, a retla haholo. A retla ho lekaneng matsatsi a mangata, a jara, a tsamaea. Litšiung tseo, a tsamaea kapele ka baka la ho phola, le mongobo ha motho a hata fatše, le bongata ba metsi.

Eare ha ho se ho fetile litšiu tse ngatanyana, a ntse a tsamaea ka mokhoa oo, a bonela ntho e ntšo hole, e entse mola o khaohanyang tsela ea hae, o motšo, a sa bone moo o fellang teng. O tsamaile matsatsi a mabeli a tletseng a ntse a bona ntho eo, empa a sa fihle ho eona. E ne e le moru. Ha a ntse a atamela, oa bonahala hantle. Tsatsi le leng a oela tau e e-na le tauhali. Ba re phoofolo eo ha e rate ho bonoa e e-na le e tšehali.

Motho a ka e bona, e ba e sa tla pheella hore e be e 'molaee, a tle a se ke a ba a bolela hore o bone tau.

Eare ha e 'mona, ea tlōla hanghang. Ea tla e tiile ho eena, khomo e tšehla. Molimo oa mpa oa mo thusa. A re ka qamaka koana le koana, a fumana ho se letho, e le lefeella feela. Eare ha e atamela, le eena a se a beile meroalo fatše,

Digitized by Google

a bona mokoti oa thakali hona pe-l'a hae. A nka meroalo ea hae, a kena le eona mokoting. A re a sa qeta ho kena, ea fihla, ea khobola, ea pora, ea puruma. O na a sitoa ho kenella hare-hare ho mokoti ke ho patisana. O na a ntse a le haufi le monyako oa mokoti. Ea kenya hloho hore e mo nanabele. Ea mpa ea hlōloa. Eare hloho e sa le ka moo, a e hlaba ka tsebeng ka lerumo. Jo! Jo! Jo! Ruri joale ea batla ho hlanya ke khalefo. Eare ha e lumaela, ha tetema ka mpeng ho eena. Ea leka ho fata, ea khophokhophola, ea mpa ea tela kapele, hobane ha ea bōpeloa ho fata. Ea bebenya melomo. Meno! Mahlo! Tauhali le eona e sa ipea. Mali a tsoa a phorosetsa feela ka tsebeng. Tsa tloha tsa ea likella koana.

Motsotsonyana a bona li hlaha li tiile habohloko. Eare ha li mo fumana a ntse a le teng, tsa khutla. Tsa etsa joalo makhetlo a mangata. Ha bonahala o tla be a robale mokoting oo oa thakali. Tsa 'na tsa tla le bosiu. Hosasa tsa fihla ha le qala ho chaba. Eare ha li tloha, a tsoa. A re ho nka ka saole! Tsatsi lohle e sa le a tloha ka lebelo. Eare ha le

Digitized by Google

rapama, a se a atametse moru, pelo ea re a ke a hetle. Ha a re oa hetla, a bona lerōle feela hole ka morao, le entse litsenene. A bona feela ntho e kang setsokotsane se phakisang. Athe ke tau, e nkile mohlala. Marōle e re a sala a tlōla, e be e le hole. Eitse ha a re o re he! a bona e se e le haufi-ufi, marōle e le hona a tlōlang morao koana, e tsositse mohlahla e tonne mahlo, e tiisitse mohatla, namane e tšehla, e sa mathe, e tlōla feela! A le tipa-tipa, a le tipa-tipa, a hetla. Eare ha a hetla, ea be e se e le lekhatheng la ho tlōla.

Ka ho panya ha leihlo, a lahla thotoana fatše, a reteleha. Eare ha a qala ho reteleha, a be a se a teana le eona sebakeng, e se e tlōtse ka bobebe bo fetang ba katse, a re the! hanyenyane ho tloha tseleng ea eona. Ea fihla ea otla fatše, eare e e-so ho be le nako ea ho tlōla hape, a e ratha nko ka koakoa, a ba a e lahla, hobane o e rathile e se e phahama hape. Tauhali ea be e sa ipea le eona. Eare feela ha tau e ntša sello sa ho shoa, ea be e fihla.

Fekisi a itšireletsa ka tau. Eare ha e atamela tau, a lokolla ka lerumo, a e re ka har'a leihlo nti! la ba la

Digitized by Google

hanella. Au! au!! au!!! Ke re ruri ea etsa ntho tse tšabehang, ea tlōlaka, ea phothasela! Empa meokho le mali tsa e thiba mahlo, ea tlōlaka joalo e sa bone, ea thulana le tau, ea re ekaba ke motho, ea likeletsa linala; eare e sa li likelelitse, a e hlaba bohlabetsaneng, ea e-shoa.

A bolaea tau le tauhali ka nako e le 'ngoe. A qala ho nahana hore na ho tlile joang hore a bolaee tau le tauhali, 'me a phonyohe a se na le leqebanyana, a re ke 'ona matla a Molimo.

"Kea u leboha Morena Molimo, ha u utloile thapelo ea lekhabunyane la hao, ha ke re, u 'namolele linaleng tsa libatana, u mphepe ha ke lapile. U se u 'namoletse, u se u mphepile ka tse sa bolaoang ke letsoho lena la ka. Kea leboha Morena, ke bile kea u leboha. U se ke ua fela pelo. U 'no u mpoloke joalo, Morena."

Ha a qeta thapelo ea hae, a be a se a ema, a tsamaea, a tsamaea a ba a ea fihla morung. A tsamaea a ntse a nahana litsietsi tse mo hlahetseng tseleng, ha e sa le a qala leeto la hae, 'me a re, mohlomong e sa le linyane, liholo li sa tla. A fi-

Digitized by Google

hla a phomola moriting oa lifate, a ntša metsi a noa, a ntša nama a ja. Ho no ho se ho fetile litšiu-tšiu a phela ka nama feela. Mona morung a fumana litholoana tsa mefuta-futa tse jeoang, a khōla, ə ja. Eare hobane a phomole, a ema, a tsamaea. Moru o no o sa teteana haholo kathōko. Hare o no o hlile o kopane. A fumana mehlape ea litlou, ea litšoene. Empa a iphetela feela, a se na taba le eona. Tau le tauhali o li tlohetse, le ho li buha a sa li buha. Litlou tsena le tsona tsa khaohana le eena. Litšoene tsa 'metsa ka litholoana, ha a feta tlas'a lifate tseo li lutseng ho tsona.

A re a ntse a tsamaea, a fihla nōkeng e kholo, e mathang har'a moru. A qamaka, a qamaka, a bona moo lifate li leng telele, li bile li batla ho teana le tse ka mose. A hloella ho tsona. Empa a fumana hore a ke ke a fihlela tse ka mose. Eaba oa theoha, a hlobola likobo. A qhoqhotsa ka molamu har'a metsi, a fihlela hore che ha ho tebe. A boea a jarella, a kena metsing. O ile, o ile, o ile; ha a le hare, a re khetše! a tla fihla molaleng. Ha a nyolla leoto hape, a phahama.

Digitized by Google

Eare ha a qala ho ntša leoto metsing, le leng le sa le hona metsing, a bona koena e tla e tiile ho eena; ea tla e se e ahlame. A ba a se a tsoile metsing, 'me a matha ho baleha. Ha a ntse a matha joalo, a ema hang, thetheng-theng! A bona monyabahali oa noha, ntho e setopo se setelele-telele. A bona setopo, a sa bone hloho; e le ntho e khoali e mebala-bala. A ema tlekelele! Koena ka morao, noha kapele! Ha a re o re he! A bona hloho haufi-ufi le eena. E mo talimile, e khutsitse tu! E se e ntšitse maleme. A batla a e-shoa ke letsoalo; athe che, ke linoha tsena tse bonolo, tse se nang taba le motho.

Eaba ea mo fapoha, ea theohela ka nōkeng! A qala ho ntša moea. Joale a ikutloa hantle hore o lahlehile, o tla shoela har'a naha, le hona haufi. A matha, a ba a tsoela ka nqane ho moru. Letsatsi le ne le se le liketse nakong eo.

Ha bo e-sa, e sa le ho seng, a tsoela pele. Eare ha eka lea phahama, a be a le kantle-ntle ho moru, a bonela holenyana ntho e ntšo bo boputsoa. Ha atamela, a fumana hore ke metsi. E le metsi hohle

Digitized by Google

ka nqa ka bochabela. Ho theosa, ho nyōlosa, e le metsi feela, hohle moo leihlo la motho le bonang teng, e le metsi feela.

A ema a re tlekelele!

A qala ho utloisisa hore ke lona leoatle leo a le utloileng le ntse le boleloa. A bona metsi a bapala, a lohlana, 'me a 'na a makala.

Taba joale e ne e le tsela. O tla tsamaea le kae ho ea bochabela?

Digitized by Google

Digitized by Google

X

. . Fekisi o tsela leoatle . .

Digitized by Google

Digitized by Google

AROBALA hona teng moo. Hona bosiung boo a lora toro. A utloa lentsoe le lesesane, lentsoe le kang lela a le utloang ha habo mohla letsatsi le fifalang, le re: "Fekisi u se ke ua tepella, u sa le tseleng. U pheelle, u tla be u fihle, ha ho sa le sebaka". Eare ha a utloa lentsoe leo, a thaba haholo, a ba a tsoha borokong, 'me eare ha a tsoha, a bona ntho e se e re pote! E likella holimo ka nqa bochabela, hole har'a leoatle, empa holimo. Ntho eo e ne e ka seriti sela a se bonang torong, seriti sa motho e motle haholo, ea meriri e melelele. O na a se bone ha habo ka toro, kajeno o se bona a talimile, le hona a le mona feelleng.

A ikutloa hore ha a ne a ka fumana monyetle oa ho tšela leoatle lena, lefatše leo a tla fihla ho lona ka mose oane, ke lona lefatše leo a le batlang. A be a se a tsoha har'a bosiu, a theosa lebopo. Ha le chaba a sa bone letho, a reteleha, a nyo-

Digitized by Google

losa lebopo. A nyolosa joalo matsatsi-tsatsi. Ha a ntse a lelera joalo, a felloa ke mefaho. A fihla moo ho seng litholoana tsa naha, moo ho seng liphoofolo, moo ho seng metsi, empa a tiisetsa. A tsamaea naheng ea mahlabathe, letsatsi le chesa habohloko, lehlabathe le chesa habohloko. Empa a tiisetsa matsatsi a mangata, a se na lijo, a se na metsi. Metsi a leoatle a hana ha a noa, a baba, a le letsoai, a 'makela lenyora.

O na a se a otile haholo; e se e le masapo feela. Qetellong a kula, a tšoaroa ke lefu la feberu. A sitoa ho tsamaea. A bona hoo e kang tsela, e tloha leoatleng, e leba bophirimela, 'me a fihla a bothama pel'a eona, a kula, a fokotse, a khathetse, a lapile, a nyoriloe, a bile a tsoile litlhabela, a sehlefetse, e se e ka hase motho. A re a sa lula, a sa lule, a putlama, a akheha, a ea le maili-ili.

Eare moo a phaphamang teng, a fihlela banna ba bararo ba se ba eme ho eena. E ne e le batho ba basoeu ka 'mala, ba meriri e kang ea lipere, ba mahlo a maputsoa, ba buang puo eo a sa e utloeng. A batla a bokolla, empa a phakisa a

Digitized by Google

lemoha hore ba molemo ho eena. E mong oa bona a matha, a ea leoatleng; ha a khutla, a tla a nkile ho hong, ba mo noesa hona, 'me hobane a noe, ba mo nka, ba ea le eena ba mo jere. Ba fihla ba 'mea ntloaneng e 'ngoe ea sekepe sa bona, leha eena a ne a sa tsebe hore ke sekepe. Ho tloha moo, a kula haholoanyane. Tšepo ea fela ea hore a ka phela. Empa qetellong a hlapho-hlaphoheloa. Ha litšiu li ntse li anafela, a 'na a ikutloa matla. Ba lula sebaka se ka etsang khoeli moo, 'me ka morao ho nako eo ba tloha ba tsamaea. E ne e le batho ba romiloeng ke morena e moholo oa bochabela ho tla 'matlela manaka a tlou.

Ha Fekisi a ntse a le moo, bongata bo ne bo ile ho ea tsoma litlou. Mohla ba fihlang, Fekisi a 'na a makala. Ba kena sekepeng, ba kenya le liphahlo tsa bona, le 'ona manaka a tlou. Hobane litokiso li fele, sa tsitsinyeha, sa sutha lebopong, sa tsamaea. Fekisi o na a robalitsoe mealong e metle. A haneloa ho tsoha, 'me a hlokomeloa haholo. Sekepe ha se tsamaea, sa mo tšosa, ea ka se tla ba kubuta. Se

Digitized by Google

sekamele ka mona, se sekamele ka koana, se kolumele ka pele, se kolumele ka morao, joalo-joalo. A hlatsa haholo, morena, ea mpa ea e-ba thuso, hobane leha a ne a sa fokotse haholo, ho thuseha, che, o na a thusehile. Ha a sa kula haholo, banna ba bararo bao ba ne ba fapana ka eena bosiu le motšeare. Ha ba se ba le ka sekepeng, le teng ba mo ela hloko haholo. O na a fepuoa lijo tse natlafatsang, a apesoa likobo tse bonolo. Hobane a fole hantle, a hlobolisoa likobo tsa hae, a neoa lisele, tse ncha, tse bonolo. A tentšoa tsena tseo re li tenang. Meitlamo ea hae, le kobo tsa hae, marumo, koakoa, le tse ling tsa bolokoa ka makhethe.

A phakisa a ithuta puo ea bona kapele, 'me a tseba ke hona ho buisana le bona.

Ba 'motsa lipotso tse ngata, tsa moo a tsoang le moo a eang teng, le tse ling tse ngata tsa mofuta oo.

"U mang seboko, monna?" Ke bona bao ba botsa.

"Ke mo-Sotho."

"Ha eno ke hokae?"

"Ha eso ke le-Sotho!"

"Le-Sotho ke kae?"

Digitized by Google

"Le-Sotho ke hole-hole koana, bophirima-tsatsi!"

"U no u batla'ng moo re u fumaneng teng?"

"Ke ne ke eta, le joale ke leetong!"

"U ea kae, hona u eta u le mong ke'ng naheng eo e tletseng libatana?"

"Ke eta ke le mong, hobane morero oa ka ke ho ea batla hoo ba bangata ba sa ho utlosiseng, le hona ke tlositsoe ke hoo ba bangata ba ho ratang. Moo ke eang ke Ntsoana-Tsatsi, moo Molimo o ahileng teng".

A qala ho ba hlalosetsa tsa ha habo kaofela, tse mpe tsa teng, tse neng li mo hlorisa. A ba phetela tsa leeto la hae, le litsietsi tsa lona. A pheta tsohle-tsohle ho tla fihla moo ba mo fumaneng teng. Ho tloha moo a re ha a tsebe, eitse ha a talima, a makala hobane o robetse a le mong, ha a tsoha, a fumana batho ba se ba le teng, le hona mofuta osele oa batho.

A botsa le eena, a re:

"Lōna le tsoa kae, le ea kae?"

"Re tsoa bochabela, ha habo rōna. Re ne re tlil'o tsoma litlou, re hloka

Digitized by Google

manaka a tsona!"

A re a sa utloa hore ba tsoa bochabela, a ela sefahleho. A thabela ho qoqa le bona ho feta. "Bochabela, eh! Ha ho le joalo lefatše le leng le teng ka mose ho leoatle, hona moo ke hopotseng teng. Efela lentsoe lela ke le utloang ka toro le ne le bua 'nete, ha le re, ho se ho se sebaka". O ntse a rialo ka pelo.

"Le re le tsoa bochabela, na ho teng lefatše le leng ka mose ho metsi aa?"

"E, le teng; ke ha habo rōna. Le a mang mafatše a teng ka ntle ho la habo rōna?"

"Na ha le tsebe lefatše le leng bochabela, leo tse mpe kaofela li leng sieo ho lona? Leo ho loka ho ikhahetseng ho lona? Leo Molimo o ikahetseng ho lona?"

"Ha ho lefatše le joalo har'a mafatše kaofela. Hape Molimo ha oa aha lefatšeng, o ahile holimo maholimong, ka holimo ho maru, le letsatsi le linaleli. Re rapela Molimo re le lefatšeng, 'me o re utloe. Re ea ka melao ea oona le ka taelo ea oona!"

"Molimo o le beetse melao ha ho

Digitized by Google

le joalo?"

"E."

"Ke efe?"

"E hanang tse mpe kaofela, e reng re rate, re be re etse tse ntle, tse lokileng feela, re ratane. Ke ka baka leo re ileng ra u hlokomela haholo ha re u fumana, hobane ke taelo ea Molimo oa rōna hore re thuse ba kulang, le ba litsietsing. Etsoe hoja ra u tlohela, Molimo o no o tla re otla, hobane o no o ntse o re bona, le joale o ntse o re bona, o ntse o re utloa".

A makala, Fekisi, a ba a re qa! Eare ha ba bona hore o maketse haholo, ba qala ho mo hlalosetsa tsa ha habo bona. Ba mo hlalosetsa litaba tsa Molimo ka ho tlala.

Fekisi, hobane ba mo hlalosetse tseo kaofela, a thaba haholo, a utloa hore boholo ba taba tsa bona, ke tsona tseo a li batlang. A ba botsa tsa puso ea habo le mekhoa ea teng, empa haholo a botsisisa tse bapileng le lentsoe la Morena.

Ba mo bolella ka lerato, ba mo qaqisetsa tsona. A ba bolella tsa le-Sotho le eena, tsa moshanyana oa Sankatane le tsa Kholumolumo. A ba phetela seo pelo ea hae e ntseng

Digitized by Google

e se batla :

Ho fumana Morena e moholo ea entseng leholimo le lefatše, le letsatsi le lintho tsohle ; ea nesang pula ; ea melisang limela tsohle. 'Me ere ka ha lintho tsena li le molemo, hoa utloahala hore ea li entseng o molemo ka ho fetisisa. Hape ho fumana Molimo o lelekiloeng ke liketso tsa batho.

Ba 'molella hore taba tse ling tsa hae e batla e le 'nete, empa li fetohile haholo. Ba mo bolella tsa habo bona tse tšoanang le tsa Senkatane le Kholumolumo. Ba 'molella le hore qalehong batho kaofela e ne e le bana ba motho a le mong.

Motho eo o na a bōpiloe ke Molimo. Hamorao ha batho ba ata, bokhopo ba hlaha, 'me ba ata le bona, ho fihlela ho bo ho hlaha lintoa. Ke ha batho ba tla qhalana le linaha. Hobane bokhopo bo ate, Molimo, ka ha o lokile, o lekile ho khalemela, empa batho e le ntho tse sa utloeng. Qetellong oa khaohana le bona, oa ba tlohela, oa ikhethela ba bang ba o utloang, oa ba beela melao, eaba oona ha o sa hlola o lula le batho.

A phakisa a lemoha hore batho

Digitized by Google

bana ba tseba ho buisana leha ba arohane. E mong a etse metakanyana e tla fihla e bua moo e eang teng. A botsa, 'me a hlalosetsoa, a ba a rutoa ho bala le ho ngola. Pelo ea hae ea nyakalla haholo, ha a fumana hore tseo a li batlang li teng, esita le tseo a neng a sa li tsebe. A lumela litaba tsa bona kaofela, a kholoa ke tsona. A bona hore batho bana ba rapela habeli kapa hararo ka letsatsi, ba rapela oona Molimo oa bona. Le eena a ithuta thapelo, 'me a rapela Molimo ka pelo eohle, le ka maikutlo 'ohle, le ka moea oohle oa hae.

Ba mo nea buka ea melao eo ba e beetsoeng ke Molimo oa bona, 'me a e bala ka cheseho e makatsang. Taba tsa eona tsa mo hlolla haholoholo. Tsa mo tsietsa, ea ka motho ea lorang. A makala hore na ekaba taba tsena kaofela li tla fella kae.

A bala le tsona tsa Mora oa Motho, 'me a makatsoa ke lerato la Molimo, le pelo e telele ea oona, le sebete sa oona, le mohau oa oona. A bala taba tsa Mora oa Motho hotloha tlhahong ea hae ho isa lefung la hae, le ho tsoheng ha hae bafung.

Digitized by Google

A bala taba tsa Mora oa Motho ka meokho, ka lillo, ka pelo e bohloko, a makalitsoe ke liketso tsa batho. Eare ha a ntse a li bala, seriti sela se ratehang, ea ka holane a ntse a se bona. Moriri ola o molelele! Sefahleho sela se khanyang khotso, le lerato le 'nete! Mahlo ale a hlokang thetso! A talimang ka lerato, ka qenehelo! Mahlo ale a bonolo, a bonahalang hang hore a tletse 'nete, lerato, le mohau o se nang ho lekanngoa botebo ba oona.

Tsena kaofela tsa atisa ho hlaha khopolong ea hae, ha a ntse a bala tsa Mora oa Motho.

Ba tsamaile joalo nako e telele, e ka qetang selemo, ba e-so ho fihle ha habo bona. Empa banna bana ba hla ba 'molella hore leha ba mo nkile, a se ke a tšoha. Ba mo nkile feela hobane a ne a kula. Kajeno ha e le moo a folile, e tla re, mohla ba khutlang hape, ba khutle le eena, ba 'musetse ha habo, moo ba mo nkileng teng.

Teng a hla a latola, a re, ha a rate ho khutla. O imameletse ho ea batla ho loka. Eaba ba mo tlohela, ba re, ho tla etsa eena kamoo a ratang kateng.

Digitized by Google

Tumelo ea motho enoa ea ba makatsa; haholo ha ba bona, ba bile ba utloa lefifi le letšo leo a tsoang ho lona, 'me a ntse a lelera le naha, a re o batla ho loka, o batla Molimo. Ba makala ke kelello ea hae, le botebo ba menahano ea hae, ha a re: "Hangata ke ne ke lula ke lla; ke ipotsa lipotso tse ngata tse ntšitang, 'me e re ha ke hlōloa ho li araba le ho fumana lebaka la tsona ke lle habohloko.

"Ke mang ea bōpileng lefatše?

"Ea entseng leholimo le linaleli?

"Ea entseng letsatsi?

"Hona letsatsi le tšoeroe ke eng hore le se ke la oela fatše? Pula e tsoa kae, e romeloa ke mang?

"Joang bo mela ka mokhoa o joang? Ke ka baka la'ng peō ha e jaloa e keng e bole pele, e ntoo mela, 'me ho meleng hoo ho tsoang ho boleng ho hlahise mohlolo? Hlaku e atise hlaku ho isa seketeng, re sa bale lehlaka?

"Ruri ho teng sephiri se seng seo e ka khonang ke se batle, ke be ke se fumane. Batho ba bangata hakana, le makhomo, ha ba bōpeloa ho ja le ho noa feela, e be ba shoa. Ho teng ho hong hoo ba ho bōpe-

Digitized by Google

tsoeng. Le hona ha ba shoe, ho teng moo ba eang teng. Hobane holane e re motho ha a shoele, e be ke phetho, o felile, o fetohile lefeela, peō e ka be e sa mele ha e le ka mobung. Joang bo ka be bo sa mele ha bo omile.

"Empa ere ka ha peō e bolā, e ntoo mela, e hlahise peō tse ngata, le joang bo ome, bo ntoo mela, hoa bonahala hore le eena motho, ha a shoele, hase phetho, empa hona mobung moo a fetohang libōkō teng, ke hona moo a melang teng, 'me a hlahe ka khanya e fetang ea pele, moo a eang teng, ka mose ho lebitla.

"Motho ha a bōpeloa lefeela, o bōpetsoe ho hong, 'me ho hong hoo, ke hona hoo ke ntseng ke ho batla, ha le mpona ke ntse ke leiera ke le mong tje har'a naha, har'a libatana joale ka lehlanya, 'me nke ke ka lula ke e-so ho fumane seo pelo ea ka e ntseng e se llela, e ntseng e se batla, e hlorang ka baka la sona: ho loka, ho fumana Molimo."

Taba tse kang tsena li ne li sita banna bana ba bochabela. Hangata bana ba balumeli ha ba makatsoe ke lentsoe la Molimo. Ba le

Digitized by Google

tloaetse. Ba etsa thapelo feela ka mokhoa oa tloaelo. Ba rapela pelo li se thapelong, ba re: Amen, ba se ba sa tsebe le seo ba neng ba se kōpa. Athe motho oa batho ea tsoang botšong, moetsalibe oa 'nete, o rapela ka pelo eohle, thapelo ea hae e le hore a tšoareloe libe tsa hae tse ngata.

Ho bile joalo ho Fekisi le banna ba bochabela. Ba ne ba tloaetse melao ea Morena oa bona. Ba etsa ho loka ka ho tšaba borena feela. Athe mohlankana oa rōna eena o na a ikakhetse ka setopo kaofela, le hona ka lerato, ka ho susumetsoa ke pelo ea hae.

Digitized by Google

Digitized by Google

XI

. . . Fekisi o fihla . . .
. . . Ntsoana-Tsatsi . . .

Digitized by Google

Digitized by Google

LEFATŠE la pele leo ba neng ba fapohele ho lona e ne e le sehleke-hleke se seng se har'a leoatle la bochabela. Sehleke-hlekeng seo ho na le linonyana tse ntle-ntle, tsa mefuta-futa. Ho nonyana tse tala, tse setono se selelele joale ka molepe, empa 'maleng li le ntle haholo. Ho nonyana tse tala, tse pulutsoana ka peta. Ho lipikoko, tse masiba a matle-matle. Ho linonyana tsa mefuta eohle, tse ling tsa tsona li ntle haholo-holo. Le kajeno li ntse li le teng. Linonyana tsa khahlisa mahlo a mohlankana oa rōna haholo. A li boha, 'me a mamela le meloli ea tsona e monate.

Ha ba tsoela pele, ba feta mabopong a linaha le lihleke-hleke tse ngata, tse ntle, tse tletseng linonyana le liphoofolo tseo mo-Sotho oa rōná a neng a qala le ho li bona.

A makala haholo-holo ha a bona batho ba linaha tseo; ba bang ba le basootho, ba bang ba le basehla,

Digitized by Google

ba bang ba le basoeu; meriri le eona e fapane haholo, le eona mekhoa.

Mohlankana oa rōna a qala ho makala ke matla a Molimo. A qala ho makala ke bongata ba batho, ke ho re mefuta ea bona. O na a tseba ba-Sotho, ba-Tlokoa, ma-Tebele, le ba-Roa feela, ke ho re baahi ba South Africa, 'me a lekanya hore ke phetho ea batho bohle bao Molimo o ba bōpileng.

Leeto la hae la mo senolela tse ngata tseo a neng a sa li tsebe, le ho li utloa ka tsebe feela. A makala haholo ke hona. A makatsoa ke lintho tsohle, hobane ho eena li ne li le ncha, e ntse e le mohlolo. A makatsoa le ke bona batsamaisi ba sekepe seo a leng ho sona, hore na bosiu, esita hona motšeare, hore na tsela ea bona ba e bona joang!

Eare ka tsatsi le leng, ha bo e-sa, ha le qala ho chaba, motho a fihla ka moo motho oa rōna a leng ka teng a re: "Lefatše la habo rōna le hlahile." A fumana lefatše le letle, le letle ruri. Eare hobane ba fihle koung, moo sekepe sona se emang teng, ba theoha, ba ea hae. Ba tsietsieleha hore na ba tla mo etsa

Digitized by Google

joang, empa kapele ba fumana ho le molemo ho mo isa ha moruti, hore a tle a mo rute tsa Molimo hantle. Ba fela ba mo isa teng, 'me Fekisi hobane a hlahisoe ho moruti, a amoheloa hantle haholo.

Mohlankana oa rōna a botsa lipotso tse ngata-ngata tse bapileng le Molimo, ke ho re tse bapileng le morero oa hae. Lipotso tsa hae kaofela tsa arajoa, 'me tsa arajoa hantle, tsa kholisa pelo ea hae. Mekhoa ea sechaba le bophelo ba naha ba mo hlolla haholo. Sechaba se ne se hloekile, se phela ka 'nete. A ikutloa hantle hore sena ke sona sechaba seo a ka lulang le sona. Rōna ba kajeno re ne re tla makala haholo ha re fihla teng, empa eena ha a ka a makala hobane o na a sa tsebe. Taba ea hae e ne e le ho fumana hloeko.

Rōna re ne re tla makala ha re fumana sechaba se hlokang mapolesa, se hlokang chankana, se hlokang lekhetho, se hlokang morena. Moo a kileng a maka-makala, ke ha ho thoe, morena ha a eo; morena ke Molimo, empa liketso tsa phakisa tsa 'motša hore ho fela ho le joalo. A ithuta tsa Molimo ka matla. A

Digitized by Google

bontšoa ntlo e kholo, e ntle, e khabisitsoeng haholo, e le moo ho rapeloang Molimo teng. Litšiu tsa anafela a khotše pelong; a fumane khotso ea Molimo, a tloaetse ntlo ea thapelo.

Mokete oa e-ba teng haufi. Eare o e-so ho fihle, a ipotsa lipotso tse ngata, tsa hore a se tšohe a lula teng, athe leeto la hae ha le e-so ho phethehe. A rapela hore Morena a 'montše tsela, ha eba leeto la hae ha le e-so ho phethehe.

"Molimo oa ka, ke kōpa ka boikokobetso bo boholo hore u ntsebise ha eba leeto la ka le phethehile kapa che. Ka botho nka be ke re, ke sechaba sa pele seo 'nete le ho lōka ho leng teng ho sona. Se tseba lebitso la hao, se kōpa ho uena, 'me u arabe. Empa ke tšaba ho lula ka ntle ho taelo e tsoang ho uena, hobane mohla ke leng tsietsing ea hore na ke tla u batlela kae! Ua ntšenolela ka toro moo ke tšoanetseng ho leba teng. Ka bona Ntsoana-tsatsi, eo ke sa e boneng mona. Ke ka hoo ke kōpang hore, oho, u mpolelle ha ke tšoanetse ho tsoela pele, hobane batho bana ba re ha ho Ntsoana-Tsatsi lefatšeng."

Digitized by Google

Mokete oa fihla ho se karabo, ho se lentsoe, ho se toro, ho se letho.

Digitized by Google

Digitized by Google

XII

. Fekisi o fihla ho Molimo .

Digitized by Google

Digitized by Google

QOKETE ona e ne e le o moholo har'a mekete eohle ea sechaba seo sa bochabela. E ne e le mokete o moholo, o mahlonoko, o etsoang hang ka selemo. Sechaba sa kototseha ka likhutloana tsohle ho tla moketeng oo. Ntlo ea thapelo e ne e le kholo, e le batsi.

La chaba tsatsi la mokete. La chaba mohlankana oa rōna a le lebeletse, a le nyoretsoe haholo. Ha uoa tlung ea thapelo. Ha qaloa mosebetsi.

Mohlankana oa rōna pelo e ne e se e se lefatšeng, e se e le ho 'Mōpi oa hae. A nahana hore na ho tla ba joang mohla a phethang leeto la hae! Mohla a fihlang hae Moreneng! Ho tla ba joang! Nyakallo e tla ba kakang!!

Digitized by Google

Sechaba kaofela se ne se kene moeeng. Se tlile ka lipelo tsohle. Se tlile pel'a E moholo. Se tlile pel'a Morena.

Mosebetsi oa tsatsi leo oa qaleha, oa qaleha le sele, ho se moea, ho khutsitse hamonate.

Eare ha mosebetsi o le hare, ke ho re ha le batla le rapama, batho ba tla ka lihlopha, ba itetile lifuba ho tla feta haufi le aletare ea tefelo, moo bahlanka ba Morena ba neng ba phetha mosebetsi oa bona ka lerato. Hlopha sa pele sa ea, sa feta, hobane se amohele hlohonolofatso ea Molimo. 'Me ha khutsoa motsotsoana kamoo e leng tšoanelo, motho le motho nakong eo a ipeile ho Molimo ka thapelo, a o phetletse pelo ea hae. Qetellong moruti e moholo a letse tšepe, e be moo hlopha seo se boelang litulong tsa sona.

Eare ha moruti e moholo a itokisetsa ho letsa tšepe, a ka a isa mahlo hlopheng sena sa pele se oeleng ka mangole aletareng ea tefelo. A isa mahlo phuthehong kaofela, a fumana e oele ka mangole, e ikhurumelitse lifahleho. Moruti e moholo a teanya mahlo le Fekisi. A fumana eena a khumame, empa a

Digitized by Google

talimile ka matla a maholo leboteng le ka bochabela ho ntlo, ka holimo ho aletare ea tefelo; a talimile ka hlolohelo e makatsang! a iphuthile matsoho, a a beile sefubeng!

A letsa tšepe. Hlopha sa pele sa ema, eaba moo moruti e mong a phahamisang lentsoe, a balang lengolo:

"Ha lea tla thabeng e ka angoang ka letsoho, leha e le mollong o chesang, leha e le lerung le letšo..... empa le tlile Thaba Sione, motseng oa Molimo o phelang".

A re a sa rialo, Fekisi a ema ka potlako tulong sa hae, a ba a etsa mehato e 'meli ho ea pele. Mahlo a hae a na a le nchocho, a le bohale-hale, a talimile ka holimo ho aletare ka matla a maholo, eka motho ea bonang ho hong. eka motho ea bonang mohlolo.

Phutheho kaofela ea khutsa ea re tu! Baruti ba khutsa ba re tu! Tšabo le thothomelo ea ba oela ho-

Digitized by Google

limo. Lentsoe la moruti la 'na la lla litsebeng tsa bona: "Ha lea tla thabeng e ka angoang ka letsoho ..... empa le tlile Thaba Sione, motseng oa Molimo o phelang".

Eare ha ba isa mahlo ho eena, ba fihlela sefahleho sa hae se fetohile, se hlakile haholo, se khanya ka khanya ea mofuta, eka sefahleho sa ngoana ea tsoa tsoaloa.

Ho sa le joalo, butle, empa hantle ka mokhoa o bonahalang ho bohle ba ka tlung, ntho e kang lerōle le lesesane le lesoeu, re ka re, ntho e kang moholi, ea theoha sehlohlolong, ea theosa le lebota, hona moo mahlo a Fekisi a neng a tsepame teng, ea tla aletareng ea tefelo. Butle-butle moholi oa 'na oa teteana, oa ba oa teteana haholo, baruti ba ba ba baleha, ba tla moo ho lutseng sechaba. Fekisi ka nako ena eohle o na a talimile hoo e kang mahlo a hae a tla tsoa nameng. Sefahleho sa hae joale se khanya ka ho fetisisa. O na a talimile seriti sela a se bonang a sa le ha habo le-Sotho, ka toro; seriti sa motho e motle haholo, ea mahlo a tletseng 'nete, le lerato, le mohau, mahlo a qenehelo. E ne e le seriti sela a se

Digitized by Google

bonang bosiu, a robetse lebopong la leoatle.

Mona o na a sa bone seriti seo. O na a bona Mora oa Motho ka sebele sa hae; a 'mona khanyeng ea hae, a 'mona a le hae Moreneng.

Mahlo a hae a matle!!

Mahlo a lerato, a mohau!!!

Mora oa Motho o na a eme a teetsoe hare ke banna ba tšeletseng, ba bararo ka ho le letona, ba bararo ka ho le letšehali.

Banna bao ba ne ba khanya, ba rateha, e le mohlolo ruri.

Hang ka ho panya ha leihlo, Fekisi a titima a se a otlolotse matsoho; a fihla a itihela holim'a aletare, a re: "Ahe! Jesu oa ka! Ke u hlolohetsoe, oho a nke ke ee le uena hae Moreneng."

Phutheho ka tlela e ne e tšoeroe ke tšabo e makatsang!

Hang, a re a sa bua joalo, a bua joalo a le hona hare ho moholi, ha utloahala lentsoe le monate-nate, le re: "Kajeno u tla ba le 'na 'musong

Digitized by Google

oa ka, u se u le lekhatheng la ho kena motseng o halalelang. U tla busa le 'na, hobane ha ua ka ua tšaba, le ho qenehela lefatše la heno ka baka la ka."

Sechaba sa ikhurumetsa lihloho ke tšabo le ke thothomelo. Eare hobane lentsoe leo le monate le bue joalo, ha utloahala mantsoe a batho ba bangata, a re: "'Muleleng menyako, a kene, hobane ke ea ratileng Mora oa Motho le har'a litsietsi, le har'a boiketlo."

Eare moo phutheho e ikhurumollang lifahleho baruti ba atamela aletareng ka tšabo e kholo. Ba fumana Fekisi a leletse holimo, moholi o se o le sieo, sefahleho sa hae se tletse thabo, nyakallo, khotso, khotso ea motho ea fumaneng Mora oa Motho.

Ha ba mo talimisisa ba fihlela hoba ho se ho setse nama feela; moea o ile ho 'Mōpi oa oona khanyeng, ntlha ea hae e setse ka tlung ea thapelo.

S 170 2

Digitized by Google

MORIJA PRINTING OFFICE NO 1193

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

897So77
M724

d8711748

NOV 30 1966

Digitized by Google